

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

September
1971

6

BROWNING[®]
Spécial Chasse

Specialna lovska puška prelamača

ne prelahka . . .

Kaliber 20 : 2,75 kg

ne pretežka . . .

Kaliber 12 : 3 kg

Točno to, kar je treba, da se dobro prilega ramenu, da pri streljanju ne občutimo njene teže.

ZNAČILNOSTI:

Nabojišče 70 mm. — Cevi iz specialnega jekla: 70 cm (kaliber 12) ali 67 cm (kaliber 20). — Čokirane cevi po izbiri. — Šibika za hlajenje. — Kopito navadno (kaliber 12) ali angleško (kaliber 20). — Branik pri sprožilcih ozek. — Z dvema sprožilcema ali z enim selektivnim sprožilcem. — Avtomatski ejektor.

Model kalibra 20 ni orožje »za dame«, temveč za izkušene lovce.

Naboj LEGIA STAR HIGH SPEED — rdeči, šibre iz tršega svinca, tulec F. N. z dvojnimi nitastimi plaščem, kar ga uvršča med naboje najboljše kvalitete. Je najpriljubljenejši naboj lovcev in tekmovalnih strelcev.

**FABRIQUE NATIONALE
D'ARMES DE GUERRE S.A.
B-4400 HERSTAL (BELGIQUE)**

BROWNING[®]

Izvozna pisarna F. N.: COBETEX S. P. R. L. — Rue Ravenstein 60, B — 1000 BRUXELLES (Belgija)
Telefon 12.68.12 — Telex 21.658 — Bančni račun 67524 — Kredietbank, Rue d'Arenberg 7 — 1000 Bruxelles

VSE INFORMACIJE TUDI V SLOVENSKEM JEZIKU

Foto Ciril Pogačar: Nemška resasta ptičarja po napornem lovu. — Nemškega resastega ptičarja odlikuje vztrajnost na težkem terenu, vodoljubnost in prirojeno veselje do sledenja tudi dlakaste divjadi. Ker so psi te pasme vsestransko uporabni, so v Sloveniji v zadnjem času vse številnejši.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LIV. letnik

št. 6

september-kimavec 1971

Vsebina

Ing. Anton Simonič	Ohranitev življenjskega okolja — pogoj za ohranitev divjadi	162
Alfonz Koser	Gospodarjenje z divjimi prašiči	168
Mirko Anzeljc	Problemi gospodarjenja z jelenjadjo v nekaterih loviščih	169
Roman Zorko	Bile so srečna družina	171
Iz naših logov:	Čreda brede reko — Tone Svetina	173
Po lovskem svetu:	Nov način zatiranja stekline — M. Š.	176
	Lovski dvorec Moritzburg — Tone Gustinčič	178
Lovski oprtnik:	Lokostrelstvo — Urban Dermastia	179
Fotoamater		181
Mladi pišejo		182
Lovska organizacija:	Prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem streljanju za lov. leto 1971/72	182
	Lovsko leto naj se ujema s koledarskim — Jožko Korpar	183
	Strelnsko prvenstvo LZ Gorenjske — B. Galjot	184
	Odlikovanja	185
Jubilanti		186
Umrli		186
Lovska kinologija	Da ne bo razočaranja — Tone Černač	187
	Skupščina Mednarodne kinološke zveze (FCI) na Portugalskem — -elf-	188
	Prehrana mladih psov — Jože Škofic	190
Lovsko izrazoslovje:	O jelenu — C. F.	
Šaljive		192

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Predsednik izdajateljskega sveta Tone Svetina, urednik in odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca« Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 48 din. Za člane družin, ki niso včlanjeni v področne zveze, in druge naročnike je letna naročnina 55 din; za inozemstvo 70 din; posamezna številka 4,50 din. — Cena malim oglašom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS; do 15 besed 4 din, od 15 do 25 besed 5 din, od 25 do 35 besed 6 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišeje izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Ohranitev življenjskega okolja – pogoj za ohranitev divjadi

Anton Simonič, dipl. gozd. ing.

V okviru proslave 50-letnice gozdarske fakultete in 25-letnice inštituta za gozdarstvo v Beogradu je bil tamkaj 28. in 29. junija 1971 simpozij o zaščiti divjadi in o problemih upadanja zajčjega staleža. Simpozij je bil v dveh delih. Prvi del je bil namenjen zaščiti divjadi nasploh. Prijavljenih je bilo 17 referatov, ki so med drugim obravnavali zaščito divjadi pred poplavami, poljedelskimi stroji, lovskim turizmom, divjim lovom in ohranitvi življenjskega okolja divjadi. Iz Slovenije je v prvem delu nastopil ing. Anton Simonič. Njegov referat je bil sprejet z velikim priznanjem, zato ga objavljamo tudi v »Lovcu«.

V drugem delu je o problemih upadanja zajčjega staleža sodelovalo 6 referentov. Povzetek referatov bomo objavili v naslednji številki.

Uredništvo

Ohranitev vseh vrst divjega živalstva brez izjeme

Odnos človeka do narave in s tem do divjih živali, ki so njen bistveni sestavni del, se je spreminjal v posameznih fazah gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja družbenih skupnosti. Tehnično-gospodarske možnosti sedanjosti, predvsem pa nova dognanja znanosti in splošni kulturni napredek oblikujejo človeku danes nove poglede na naravo, čeprav je tudi preteklost neredko zapustila v njem globoke sledove. Kako uspešno se novi pogledi na naravo uveljavljajo v posamezniku in celotni skupnosti, je odvisno predvsem od dosežene stopnje splošnega napredka. Vendar se nova pojmovanja o naravi danes skoraj povsod že uspešno uveljavljajo, čeprav ponekod le postopno in s težavo nadomeščajo miselnost preteklosti, ki neredko še globoko korenini v posamezniku in celo v družbeni zakonodaji.

Novi pogledi na naravo izvirajo iz praktičnih izkušenj in obrazloženi z znanstvenimi dognanji dokazujejo, da so vse žive oblike narave med seboj odvisne, povezane v naravne življenjske združbe, ki s svojim neživim okoljem tvorijo nedeljivo celoto. Obstoj teh združb je v celoti odvisen od ohranitve vseh njihovih posameznih delov, ki z nenehnimi medsebojnimi vplivi vzdržujejo usklajeno dinamično ravnotežje celotne združbe, medtem ko je obstoj teh delov — posameznih živih vrst — možen samo v okviru njihovih naravnih življenjskih združb. Zato v naravnih življenjskih združbah ni ne bolj in ne manj pomembnih členov, kot ni ne koristnih in ne škodljivih vrst, ker so prav vse te vrste brez izjeme za trajen in nemoten obstoj združbe kot celote kratkomalo nujno potrebne. Številne izkušnje dokazujejo, da človek praviloma in zelo zlahka poruši občutljive medsebojne usklajenosti in ravnotežja komponent, ki tvorijo združbe, brž ko začne iz njih glede na lastne kratkoročne cilje kot nepomembne izločati ali kot škodljive uničevati posamezne njihove člene. Dokazano je, da s takim ravnanjem ne ogrozi le obstoja posameznih naravnih življenjskih združb, temveč hkrati tudi lastne interese, ki jih — kot kažejo številne izkušnje — trajno najuspešneje dosega prav v združbah z neporušenim naravnim ravnotežjem.

To je glavni razlog, da si danes vse razvite družbene skupnosti prizadevajo ohraniti naravo čim bolj neokrnjeno v vsej njeni celovitosti z vsemi njenimi mnogovrstnimi življenjskimi izrazi. Čim bolj neokrnjene naravne življenjske združbe, z vsemi vrstami, ki jih tvorijo, želijo ohraniti tudi v naseljenih, gospodarsko intenzivno izkoriščenih pokrajinah in to celo v primerih, ko obstoj in življenjski izrazi posameznih živih členov teh združb niso v skladu s trenut-

nimi cilji posameznih gospodarskih dejavnosti. Zavedajo se namreč, da se posamezni gospodarski cilji z napredujočim tehničnim in gospodarskim razvojem tudi spreminjajo, medtem ko postaja pomen ohranjene narave za človeka iz dneva v dan večji. Zato skušajo kratkoročna prizadevanja posameznih dejavnosti čim dosledneje uskladiti s trajnimi in vedno pomembnim ciljem ohranitve narave. Ker se z napredujočim razvojem širše plasti prebivalstva vse bolj živo zavedajo velikega pomena ohranitve narave za celotno družbeno skupnost, prehaja pasivna oblika zaščite narave z zakonskimi predpisi vse bolj v aktivno obliko s konkretnim delovanjem. Pri tem aktivnem ukrepanju sodelujejo razen vse širših krogov prebivalstva predvsem strokovnjaki tistih dejavnosti, ki potekajo v samem naravnem okolju.

Na teh splošnih načelih temelji tudi sodobni odnos do vseh divjih živali in še posebej do divjadi. Danes skušajo v razvitih družbenih skupnostih ohraniti prav vse vrste divjih živali brez izjeme, torej tudi tiste, ki so jih do nedavna kot škodljive zatirali. To prizadevanje za ohranitev vseh divjih živali izvira iz spoznanja, da je trajen obstoj divjadi možen le v njeni naravni življenjski združbi in iz dejstva, da le ohranitev divjadi v njenem povsem naravnem okolju prinaša družbeni skupnosti številne koristi. Teh koristi ni mogoče v celoti izraziti samo z materialnimi merili, saj prav v gospodarsko in kulturno najrazvitejših skupnostih pomen ohranitve divjadi vse bolj prerašča materialno področje in prehaja na čisto kulturno področje. Ohranitev divjadi v njenem naravnem okolju je namreč potrebna že zaradi razvoja bioloških znanosti, ki v končni obliki s svojimi dognanji družbi tudi materialno koristijo, obenem pa postaja pristna neokr-

Jurij Mikuletič: *Jelen ruka*

njena narava vse bolj in bolj tudi duševna potreba sodobnega človeka, ki v njej vse pogosto išče olajšanja pred pritiski modernega življenja. Ta človek želi vsaj občasno doživeti naravo v vsej njeni pristni popolnosti. Narava brez divjih živali in tudi vseh vrst divjadi pa ni popolna, saj že zavest, da so v krajini tudi divje živali, daje doživljanju narave nove, globlje razsežnosti. Končno pa ne gre spregledati tudi dejstva, da se z napredujočim kulturnim razvojem družbe vse bolj krepi tudi etična misel, ki zahteva pravico obstoja vsem življenjskim oblikam narave brez izjeme.

Uničevanje življenjskega okolja enako neposrednemu zatiranju

Prvi korak družbe na poti ohranitve divjadi je, da ne dopušča neposrednega zatiranja vsaj posameznih vrst. Trajna ohranitev divjadi pa s tem še zdaleč ni zago-

tovljena. Posamezna vrsta divjadi namreč ni neodvisen pojav, ki bi lahko obstajal sam zase. Kot vse žive oblike narave, tako so tudi vse vrste divjadi samo sestavni deli svojih naravnih življenjskih združb in zato od njih v celoti odvisne. Brez povezave z drugimi vrstami svoje združbe, tako z rastlinskimi kot z živalskimi, ki ji skupaj z neživo naravo dajejo življenjsko okolje, nobena živa vrsta in tudi nobena vrsta divjadi ne more trajno obstajati. Posamezno vrsto, ki se je svojemu okolju prilagodila v tisočletnem razvoju, prizadene v določeni meri že uničenje posameznega elementa iz kompleksa njenega naravnega življenjskega okolja. Ko pa enkrat iz njenega okolja izpade dovolj členov, s katerimi je tesno povezana in zato od njih odvisna, mora vrsta brezpogojno propasti, pa čeprav je prav nič neposredno ne zatira. Z uničenjem življenjskega okolja, ki edino lahko zadovoljuje vse njene življenjske potrebe, je torej mo-

goče divjad prav tako zanesljivo uničiti kot z neposrednim zatiranjem. Zato je dolžnost družbe, ki želi ohraniti divjad, v prvi vrsti učinkovito poskrbeti za ohranitev njenega življenjskega okolja. Ni torej dovolj varovati posamezno vrsto ali nekaj vrst, temveč je nujno treba zavarovati življenjsko združbo kot celoto, z vsemi posameznimi vrstami, ki jo sestavljajo. Odgovor, v kakšnem obsegu je treba ohranjati življenjsko okolje divjadi, izhaja iz samih bioloških zakonitosti življenja divjadi. Bistvo ohranitve divjadi ni v ohranitvi posameznih vrst kot živih fosilov v poslednjih naravnih zatočiščih in še manj kot domesticiranih, od človeka povsem odvisnih bitij po zrejalosti in oborah. Divjad mora biti ohranjena v okviru svojih naravnih življenjskih združb najmanj povsod tam, kjer se je ohranila do danes, ker je samo v tem primeru njena ohranitev v prid dovolj velikemu krogu ljudi in zato družbi kot celoti. Povsem

Foto J. Pernat: Čez reko v drugo lovišče

enak zaključek narekujejo tudi biološke zakonitosti življenja divjadi.

Zagotoviti obstoj populacije

Dognanja biologije dokazujejo, da nobene živalske vrste ni mogoče trajno ohraniti samo z zavarovanjem nekega poljubnega števila osebkov na neki od človeka poljubno izbrani površini. Znano je namreč, da posamezne vrste divjadi naravno živijo samo v dovolj številnih organiziranih skupinah — populacijah. Vrsto je mogoče trajno ohraniti samo s tem, da zagotovimo obstoj njeni minimalni populaciji, ki mora biti vsaj tako številna, da ima še dovolj velik prirastek, s katerim lahko vedno izravna tudi hujše izgube. Obstoj vrste je zato zagotovljen v tem večji meri, čim številnejša je njena populacija, in še v večji meri, če je ohranjenih več njenih med seboj neodvisnih, dovolj številnih populacij.

Z ohranitvijo populacije je ohranjen komaj del življenjskega okolja posamezne živali, medtem ko populacija kot celota za obstoj zahteva še svoji številnosti ustrezno razsežno območje, na katerem ne sme manjkati ničesar, kar je potrebno za zadovoljevanje življenjskih potreb vseh živali, ki sestavljajo populacijo. Te pa niso

samo stanišča, hrana in notranji odnosi v populaciji, temveč tudi vplivi drugih vrst divjadi na populacijo, vključno z zelo pomembnim vplivom predatorjev.* Vsem tem dejavnikom in njihovim vplivom so se populacije posameznih vrst prilagodile v tisočletnem razvoju in zato prav nobenega od njih ne morejo brez škodljivih posledic pogrešiti. Trajen in popolnoma nemoten obstoj populacije je torej možen samo na dovolj razsežnem in vsaj v glavnih obdobjih nespremenjenem naravnem okolju.

Opazovanja kažejo, da že minimalne populacije nekaterih vrst divjadi, zlasti tistih s črednim načinom življenja, štejejo razmeroma znatno število živali in že samo zato potrebujejo za obstoj površinsko velik življenjski prostor. Razen tega pa se populacije številnih vrst divjadi po svojem območju še sezonsko selijo, tako da v posameznih letnih obdobjih naseljujejo predele s čisto določenimi značilnostmi. Za primer naj bo jelenjad, pri kateri naj bi že minimalna populacija štela od 400 do 600 glav. Ta se posebno v goratih predelih seli iz najvišjih predelov, kjer preživlja poletje, globoko v vzhodna pobočja in v doline, kjer prezimuje. Podobne zahteve imajo tudi nekatere druge vrste naše divjadi.

* Mesojede divje živali

Zagotoviti populacijam teh vrst razsežna in vrhu tega še v naravne celote zaokrožena območja v obliki popolnoma naravnih in vplivu gospodarjenja popolnoma odtegnjenih površin naravnih parkov in rezervatov, je posebno v gosteje naseljenih in gospodarsko intenzivneje izkoriščanih evropskih pokrajinah vsaj praviloma skoraj nemogoče. Zato je nujno, če želimo divjad ohraniti tudi v takih predelih, najti možnost za njen obstoj tudi v gospodarsko izkoriščanem okolju kulturne pokrajine in to ne glede na to, da v tem istem okolju delujejo tudi različne gospodarske dejavnosti. Končno pa je ves smisel varstva narave prav v tem, da jo ohranjamo prav povsod in jo s tem približujemo čim večjemu številu ljudi, ne pa v konzerviranju narave na majhnih površinah, večini prebivalstva težje dostopnih rezervatov. Takšni povsem zavarovani naravni parki in rezervati so sicer zelo zaželjeni, saj varstvo narave in divjadi nedvomno uspešno dopolnjujejo, čeprav splošnega varstva narave z vsem njegovim pomenom za družbo nikoli ne morejo popolnoma nadomestiti.

Ohranitev divjadi in njenega naravnega okolja, je povsem možna tudi v naseljenih pokrajinah, z različnimi dejavnostmi, predvsem s kmetijstvom, gozdarstvom in lovstvom. To je mogoče predvsem zato, ker vse te dejavnosti svoje gospodarske cilje najuspešneje in trajno najlažje dosega prav v nepokvarjenih naravnih okoljih, torej v takšnih okoljih, ki obenem omogočajo trajen obstoj vseh vrst divjadi. Zato so resnični interesi vseh teh dejavnosti v končni obliki enaki in identični z interesi varstva narave. Če v vsakdanji praksi prihaja med temi dejavnostmi do medsebojnih nasprotij in tudi nasprotij z načeli varstva narave, je to predvsem v primerih, ko težnja za doseganjem trenutnih ekonomskih učinkov zamegli skupen konč-

ni cilj ohranitve narave, ali tedaj, ko neznanje in šarlatanska improvizacija prevladata resnično strokovnost. Tako nastala nasprotja je zato dolžna s svojim vplivom uskladiti ali odpraviti širša družbena skupnost, ki je za ohranitev divjadi, še posebno pa njenega življenjskega okolja sama življenjsko zainteresirana. V interesu družbe bi moralo biti usklajeno delovanje vseh gospodarskih dejavnosti, še posebno kmetijstva, gozdarstva in lovstva, in vedno v celoti podrejeno končnemu in najbistvenejšemu skupnemu cilju: ohranitvi zdravega naravnega okolja. S tem bi bilo tudi najučinkoviteje poskrbljeno za ohranitev divjadi.

Naša zakonodaja je proglasila divjad za naravno dobrino, ki jo je kot last širše družbene skupnosti treba ohraniti. Zakon varuje številne, čeprav na žalost še ne vse vrste divjadi pred neposrednim zatiranjem, prav z ničemer pa ne varuje njihovih naravnih življenjskih združb, njihovega življenjskega okolja. Različne dejavnosti zato lahko povsem neovirano tudi neugodno vplivajo na naravne življenjske združbe divjadi in tako s postopnim kvantitativnim krčenjem in kvalitativnim spreminjanjem življenjskega okolja divjadi nenehno zmanjšujejo možnosti za njeno ohranitev.

Kvantitativno, z nenehnim odvzemanjem površin, krči danes življenjski prostor divjadi širjenje naselij in industrije, gradnja prometnic, izsuševanja močvirij in regulacije voda kot tudi različne melioracije površin in krčenje gozdov. Takšno neposredno utesnjevanje življenjskega prostora prizadeva divjad v gosteje obljude njih, zlasti nižinskih predelih. Največkrat se taki utesnitvi ni mogoče izogniti, ker je nujna posledica naraščanja števila prebivalstva in sploh napredujoče civilizacije. Kljub temu pa bi bilo

mogoče z načrtnejšim ravnanjem tudi v teh primerih marsikje vsaj omejiti uničevanje naravnega okolja, če ne celo preprečiti.

Kemična sredstva ogrožajo živalstvo in človeka

Veliko nevarnejša od kvantitativnega krčenja življenjske površine je, vsaj pri nas, kvalitativno spreminjanje okolja divjadi. Razen naraščanja prometa in turizma, ki v življenjsko okolje divjadi vnašata vse večji nemir, imajo pri teh kvalitativnih spremembah življenjskega okolja divjadi največjo vlogo kmetijstvo, gozdarstvo in lovstvo.

Kmetijstvo spreminja okolje divjadi zlasti s širjenjem sodobnih monokultur na vedno večje površine in jih s tem postopno spreminja v mrtvo kulturno stepto. Čeprav je intenzivno obdelovanje vse večjih površin neogibna življenjska nuja, bi bilo vendar z nekaj razumevanja mogoče tudi na tako obdelanih površinah zagotoviti obstoj divjadi, če bi med polji obvezno puščali določen odstotek površin za remize z drevjem in grmovjem. To največkrat ne bi bilo v prid samo divjadi, temveč tudi videzu krajine in ne-

redko, z zaščito pred vetrom in sušo, tudi poljskim pridelkom. Še neprimerno več pa bi poljedelstvo lahko storilo za divjad in njeno okolje že samo s pravilno uporabo mehanizacije, še posebno pa s strokovno uporabo kemičnih sredstev, katerih brezobzirna in pogosto neodgovorna ter docela nestrokovna uporaba danes ne ogroža več samo divjadi, temveč tudi človeka.

Gozdarstvo nosi velik del odgovornosti

Gozdarstvo, ki gotovo nosi zelo velik del odgovornosti za ohranitev zdravega življenjskega okolja ne le divjadi, temveč predvsem človeka, neredko, v hlastanjih za čim večjimi lesnimi donosi, povsem pozablja na to osnovno in najpomembnejšo nalogo gozda. Kljub številnim neljubim izkušnjam v priteklosti, ki so dokazale vso škodljivost rušenja sestave naravnih gozdnih združb in kljub vsem načelom sodobnega gojenja gozdov, še danes nekatere gozdno-gospodarske organizacije rušijo naravni sestav gozdov celo z goloseki. Na njih nato osnujejo naravi sami in rastišču tuje monokulture, čeprav so škodljive posledice

Foto Fr. Zupančič: *Pisana smrt*

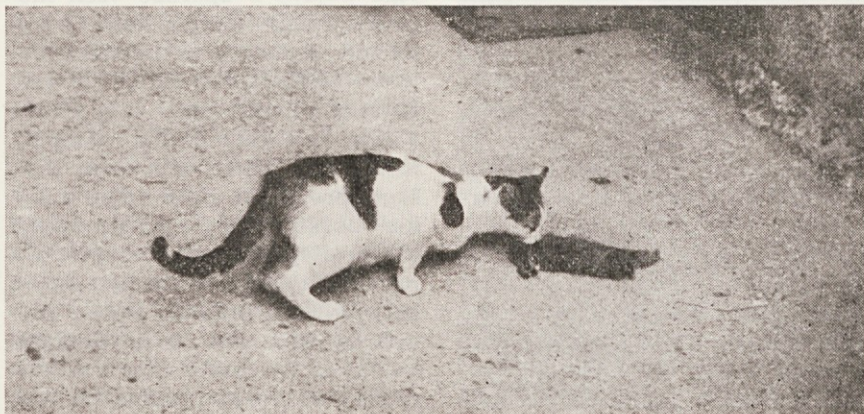

Foto I. Napotnik: Sršenar, vse leto zaščiten, je omahnil s prestreljeno perutjo pod strelom brezvestnega lovca

takega ravnanja že vnaprej jasne. Neredko tudi brez vsakega občutka za ohranitev biološke stabilnosti sestojev in hkrati življenjskega okolja divjadi pri izvajanju gozdno gojitvenih del povsem pavšalno in po nepotrebnem izsekavajo listavce in grmovno podrast. Včasih te skupaj s talno floro uničujejo celo s strupenimi herbicidi.

Zavarovanje naravnega okolja pred takimi postopki neodgovornih posameznikov ali nezrelih goskudarskih enot je nujno že zaradi človeka samega, če ne zaradi divjadi. Ko v predelih, kjer ji tako sistematično uničujejo vse vire naravne hrane, začne divjad v sestojih povzročati vse večjo škodo

in, ker v gozdu ne najde več dovolj hrane, v vse večji meri siliti na polja, skušajo take gozdno-gospodarske organizacije praviloma preprečiti samo končne simptome tega pojava z uporabo vseh mogočih dragih mehaničnih in kemičnih sredstev, ki neredko naravno življenjsko okolje divjadi še bolj porušijo in s tem glavni vzrok škod samo še bolj okrepijo. Ker na ta način nikoli ne uspe škod preprečiti in to tem manj, ker hkrati rušenje življenjskega okolja divjadi vse bolj napreduje, praviloma najprej sledi zahteva po odločnem znižanju števila divjadi in, ker tudi to ne pomaga, kmalu za njo tudi zahteva po popolnem uničenju posameznih vrst.

Na žalost so znani tudi primeri, ko ni ostalo le pri zahtevah, temveč so tudi dejansko začeli uničevati nekatere vrste, predvsem jelenjad. Pri tem imajo gozdno-gospodarske organizacije celo pravno osnovo, ker zakon določa, da je obstoj divjadi potrebno usklajevati s cilji gospodarjenja z gozdom, medtem ko z ničemer ne varuje naravnega življenjskega okolja, ko ga taki gospodarski cilji rušijo. Danes, ko sta tako gozd kot divjad last širše družbene skupnosti, taka pristranost, ki je ostank preteklosti, ne more biti z ničemer več upravičena, saj morata biti v interesu družbe ohranjena tako gozd kot divjad. Zato je nujno čimprej v zakonu oblikovati zahtevo, da morajo biti gospodarske organizacije, ki jim je družba zaupala gozdove v upravljanje, tej družbi odgovorne za ohranitev prav vseh delov naravnih gozdnih združb ter s tem tudi divjadi. Prav tako pa bi moral zakon zagotoviti tudi ohranitev naravnih pogojev za obstoj divjadi. Zlasti v gozdarstvu, bolj kot v katerikoli drugi dejavnosti, je ta zahteva uresničljiva, saj je potrebno le nekaj razumevanja in pripravljenosti ter — bolj kot velike materialne žrtve — ustrezno strokovno znanje. Temu bi morale tudi strokovne gozdarske šole posvetiti dokaj večjo pozornost kot doslej.

Lovstvo greši z brezobzirnim zatiranjem mesojede divjadi

Tudi lovstvo pogosto ruši naravno življenjsko okolje divjadi, predvsem tisti izredno pomembni del tega okolja, ki ga tvorijo medsebojni odnosi populacij različnih vrst divjadi in notranji odnosi v populaciji posamezne vrste. Pod vplivom preživelih pojmovanj o divjadi kot čredah domače živine in o docela neutemeljeni in svojevoljni delitvi na koristne in škodljive vrste, lovstvo z brezobzirnim

zatiranjem predatorjev uničuje za trajen obstoj divjadi nepogrešljive odnose med populacijami posameznih vrst v okviru njihove naravne življenjske združbe. Ko se temu pridruži tudi nepravilen poseg v populacijo posamezne vrste s količinsko in strukturno neustreznim odstrelom, se naravni življenjski pogoji, s tem pa tudi naravne življenjske navade divjadi popolnoma spremenijo, kar ima prej ali slej porazne posledice tako za divjad samo kot za njeno življenjsko okolje. V populacijah, pri katerih je selektivni vpliv predatorskih vrst popolnoma izključen, naravni notranji odnosi v sami populaciji pa porušeni, je neizogibno, da nazaduje kakovost divjadi ob rapidnem naraščanju škod v gozdnih sestojih in na polju. Zato je nujno od lovstva brezpogojno zahtevati hkrati z zavarovanjem vseh predatorskih vrst pred iztrebljenjem sodobno gospodarjenje z divjadjo, utemeljeno z zakonitostmi narave in s tem zavarovati tisti bistveni del naravnega življenjskega okolja divjadi, ki ga tvorijo naravni medsebojni odnosi populacij različnih vrst kot naravni odnosi znotraj same populacijske vrste.

Uskladiti delovanje

Naša dežela je med tistimi maloštevilnimi evropskimi deželami, ki so vse do danes ohranile večino vrst divjadi v njihovem naravnem življenjskem okolju. To bi bilo nujno ohraniti tudi v prihodnosti in ne pod pretvezo navideznega napredka slediti deželam, ki so svoja polja spremenile v mrtve kulturne stepe, gozdove pa v lesna skladišča, a divjad v domesticirana, od človeka povsem odvisna bitja. Vse bogastvo narave, s katerim danes še razpolagamo, bomo ohranili tudi v prihodnje samo pod pogojem, če se bo vsa naša družba, predvsem strokovnjaki, pravo-

časno zavedela dragocenosti vsega, kar v naši naravi danes še imamo.

Pot k ohranitvi divjadi, ki je pomemben del naravnega bogastva, pa vodi samo preko ohranitve njenega naravnega življenjskega okolja, ki je v isti meri kot divjadi danes potrebno tudi samemu človeku. Ohranitev zdravega življenjskega okolja pa mu je dolžna iz svojega nepristranskega stališča zagotoviti prav širša družbena skupnost. Ta lahko z objektivno presojo učinkovito prepreči posameznim gospodarskim dejavnostim in tudi ožjim skupnostim rušenje življenjsko pomembnega naravnega okolja, ki ga tako pogosto uničujemo samo z ozirom na posamezne ozke ekonomske cilje. Zato mora širša družbena skupnost z zakonom določiti meje, do katerih smejo posamezne dejavnosti kot tudi ožje družbene skupnosti pri zasledovanju svojih ekonomskih ciljev. Pri praktičnem izvajanju te naloge je nujno od vsake dejavnosti zahtevati predvsem res strokovno gospodarjenje, dosledno usklajeno z zakonitostmi narave, ki jih je že ali pa jih še vedno odkriva znanost. Veličina človekovega duha namreč ni v grobem teptanju teh zakonitosti, ki je lahko samo posledica praznoglave domišljavosti, temveč v njihovem poznavanju in pravilni uporabi za doseg svojih ciljev.

Širša družbena skupnost bi dalje morala poskrbeti, da bi bili ukrepi posameznih dejavnosti na popolnoma enakopravni bazi za doseg najpomembnejšega skupnega cilja ohranitve narave popolnoma skladni. Da bi bila taka uskladitev dejavnosti, zlasti kmetijstva, gozdarstva in lovstva sploh možna, bi morali biti za vsako izmed njih izdelani strokovno neoporečni načrti dolgoročnega gospodarjenja, v katerih bi morale biti točno konkretizirane tudi naloge vsake dejavnosti, ki služijo ohranitvi narave kot celote in s tem tudi ohranitvi

divjadi in njenega naravnega življenjskega okolja. Posamezni strokovni načrti, ki bi jih širša komisija strokovnjakov določenih dejavnosti podrobno pretresla in med seboj dokončno uskladila, bi morali biti vključeni v širše regionalno planiranje razvoja zaključenih območij, pri katerem bi moral biti na ohranitvi narave še poseben poudarek. Na ta način bi vse dejavnosti v naravi, predvsem pa gozdarstvo, kmetijstvo in lovstvo, postale aktivni deli organiziranega varstva narave.

V tem smislu bi bilo nujno najprej izpopolniti našo zakonodajo, ki mora brezpogojno zagotoviti ohranitev naravnega življenjskega okolja ne le divjadi, temveč tudi človeku. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da so osnovni življenjski interesi vseh živih bitij končno le enaki.

Foto J. Bogataj: *Mladi rjavi srakoper.* — Ta ptica selivka je zaščiten, vendar je pogosto cilj flobertov in zračnih pušk. Večji od rjavega srakoperja je črnočeli srakoper, ki je prav tako zaščiten. Zaščiten pa ni veliki srakoper, ki je črnočelemu zelo podoben, vendar je nekaj večji od njega in na čelu brez črne lise.

Gospodarjenje z divjimi prašiči

Alfonz Koser

Na sklic Lovske zveze Celje je bil 4. 3. 1971 prijateljski meddružinski lovski sestanek v Podplatu pri Rog. Slatini.

Udeležile so se ga: novo osnovana LD »Veper-Macelj« (iz LZ Krupina, LR Hrvatska); LD Poljčane in Makole (iz LZ Maribor); LD Stoperce, Žetale (iz ZLD Ptuj); LD Dramlje, Loče, Slov. Konjice, Boč, Rogaška Slatina, Rogatec (iz LZ Celje).

Predsednik LZ Celje J. Kuntarič je pričel s posvetom in menil, da naj bi pogovor zajel predvsem gojitveno problematiko, stalež divjadi, škodo in varstvene odnose do divjih prašičev.

Slavko Kovač, tajnik LZ Celje, je ponovil sklepe prvega takega posveta, ki je bil pred leti. Navzoči zastopniki pa so poročali o staležu in odstrelu divjih prašičev od leta 1963 do leta 1970. Odstrel je bil:

Za LD Ponikva in LD Stoperce nimam podatkov.

Nesporno je, kjer se prašiči drže čez poletje, da so ogrožene poljščine (LD Rogatec, LD Žetale) in rasteta škoda — in odškodnina. Ko pa se prične lov na prašiče, se le-ti razkrope in včasih potujejo iz maceljskih gozdov preko Donačke (Rogaške) gore in Boča v savinjsko-savske predele in tudi na Pohorje.

Omenim naj zanimivo obrazložitev zastopnika lovišča »Veper-Macelj«, ing. Josipa Antolića, kako je nastalo novo društvo »Macelj«. Spor je bil rešen konec leta 1970. Prej je bilo to »gojitveno« lovišče v upravljanju gozdne uprave Krupina. Lovišče meri 9000 ha, od tega 7000 ha strnjene gozdne površine (tudi na slovenski strani preko 2000 ha). Za lovišče je v pripravi gospodarski načrt. Sedaj stalež divjih prašičev zelo niha. Do nedavna je bilo v lovišču po 100 rilcev, čez poletje tudi več, v zimskem času manj. Pozimi so tej divjadi pokrmili nekaj vagonov koruze. Sedanje slabo stanje s prašiči želijo popraviti. Kot enega prvih ukrepov so sprejeli tudi došlo: kdor ustrelil vodečo svinjo, plača 1000,00 din kazni v društveno blagajno. Normalni stalež strnjadi bi moral biti do 350, ne pa kakor sedaj ca. 60. V tem lovišču je bil namreč zelo razvit divji lov, kateremu pa sedaj odločno stopajo na prste.

Zastopnik iz Slov. Konjic je povedal, da je stalež divjih prašičev v njihovem lovišču povezan s staležem na Rakovcu-Pohorje, kjer pa je preteklo leto prišlo do nesreče. S strihnikom so zastrupljali lisice, katere so našli divji prašiči; zabeležen je bil pogin več črnuhov, kar se sedaj pozna na staležu. J. Kuntarič je obrazložil, kako uspešno zaščitimo poljske kulture z električnimi pastirji. To je pred letom opisal tudi v našem glasilu. (Električne pastirje lahko nabavite pri Agrotehnik, Ljubljana, Tito-

Lovske družine	Leto								
	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Skupaj
1. Boč	—	—	—	—	—	2	—	1	3
2. Dramlje	2	5	1	1	2	1	2	1	15
3. Loče	—	1	—	—	—	—	—	—	1
4. Ponikva	—	—	—	—	—	—	1	—	1
5. Slov. Konjice	1	3	2	—	6	5	8	3	38
6. Rog. Slatina	2	3	—	—	—	5	2	3	15
7. Rogatec	7	3	7	4	13	3	6	12	55
8. Poljčane	7	2	1	1	3	3	6	1	24
9. Makole	4	3	2	1	3	6	7	3	29
10. Stoperce	4	2	5	1	2	3	4	1	22
11. Žetale	3	9	5	2	3	7	3	—	32
12. Veper-Macelj	9	12	11	5	10	6	5	5	63
Skupaj	39	43	34	15	42	41	44	30	288

Leta 1966 je bil najmanjši odstrel. Zaradi tega je LZ Celje prvič sklicala podoben bazenski posvet, na katerem so bile sprejete smernice skupnih akcij glede lova in gojitve. Lahko ugotovimo, da je ta posvet

rodil uspehe, kajti stalež in odstrel divjih prašičev se je začel večati. Zastopniki družin so tudi povedali, koliko odškodnine za škodo od divjih prašičev so LD plačale v lov. letu 1970/71:

1. LD Macelj	13 400 din
2. LD Rogatec	3 700 din
3. LD Rog. Slatina	700 din
4. LD Boč	200 din
5. LD Makole	3 000 din
6. LD Poljčane	720 din
7. LD Loče	450 din
8. LD Dramlje	500 din
9. LD Slov. Konjice	700 din
10. LD Žetale	2 200 din

stalež 30 do 40 prašičev, pred nekaj leti tudi 80 in več (odškodnina v denarju, dejanska škoda dvakrat večja, vendar nadoknadena v drugi obliki, stalež ca. 30 prašičev, čez poletje več)

skupni stalež vseh štirih lovišč na Boču se računa na ca. 25 prašičev

skupni stalež ca. 5—6 prašičev
prehodni

va 38. Glej reklamni oglas na zadnji strani!)

S. Kovač je poudaril pomen in učinkovitost krmnih njiv. Predlaga, da krmne njive uredimo tako, da od kmetov vzamemo v najem najbolj ogrožene njive ter s kmeti sklenemo tudi pogodbo. Za primerno najemnino naj kmet tako njivo obdela. Pridelek pa seveda lahko »pospravijo« divji prašiči. Če prašičem tako omogočimo hrano, je zaščita kultur na drugih parcelah uspešna.

Predstavnik LD Rogaška Slatina je osvežil dogovor prejšnjega sestanka, da so skupni lovi oz. pogoni na divje prašiče dovoljeni le od 1. X. do 31. I. Izven tega je dovoljeno od 15. VII. do 15. II. streljati na čakanju ali na zalazu samo merjansa ali mladiča. Vse leto so zaščitene svinje vodnice. Koničasta vojaška krogla je prepovedana.

Foto L. Pavlin: Stanko Florijančič z merjascem iz Radulje, LD Trebelno

Vsaka lovska družina ima vsaj eno krmišče za divje prašiče.

To bodi napisano z željo, da vsi člani omenjenih lovskih družin poznajo te sklepe in se po njih ravnaajo, smiselno pa povežejo s člankom »Ušel sem iz ognjenega obroča«, Lovec št. 11/1971.

Napisano pa naj bo tudi za zgled drugim LD po Sloveniji, kako je treba gospodariti z divjimi prašiči.

lovske družine obsega 4850 ha in od tega lahko štejemo, da odpade ca. 2500 ha lovišča na predel, v katerem stalno živi jelenjad. Na osnovi podatkov za zadnjih osem let je znašal poprečni dejanski stalež jelenjadi v lovišču 54 živali, bonitirani stalež pa 35 glav. Razlika med dejanskim in bonitiranim staležem jelenjadi je nastala na račun staleža srnjadi, ki se zmanjšuje. Poprečni letni odstrel predstavlja za to obdobje 12 do 20 % spomladanskega staleža, kar je močno izpod poprečja, tako v primerjavi z odstrelom na področju Lovske zveze Kočevje kakor na celotnem področju Lovske zveze Slovenije. Po statističnih podatkih za leto 1969/70 glej stalež in odstrel jelenjadi na naslednji strani! Pri izvršenem odstrelu na Kočevskem je zanimivo, da znaša razmerje med odstrelom jelenov in košut v lovišču »Rog« 50 : 50, v loviščih lovskih družin pa 34 : 66 v korist košut.

Ta pregled nam tudi pove, da je na področju Lovske zveze Kočevje (in lovišča »Rog«) 30 % vse jelenjadi v Sloveniji in da znaša poprečni odstrel 28 % spomladanskega staleža. Ta podatek navajam samo zaradi tega, ker v lovišču naše lovske družine (LD Loški potok) ugotavljamo, da znaša odstrel za isto obdobje (1969/70) samo 16 %, a v letu 1970/71 samo

Problemi gospodarjenja z jelenjadjo v nekaterih loviščih

Mirko Anzeljc

V zadnjih nekaj desetletjih opažamo, da se stalež jelenjadi povečuje, čeravno še ne dosegamo optimalnega števila in zelene kvalitete. Dejstvo, da pri gospodarjenju z jelenjadjo v precejšnjem številu lovskih družin nimamo daljše tradicije in potrebnih lovskih izkušenj, povzroča, da obstajajo različni pogledi na način gojitve in da sedanja praksa v gospodarjenju z jelenjadjo ni ustrezna. Osnovni problem je v tem, da je življenjski areal jelenjadi mnogo večji od lovišča, ki ga upravlja posamezna lovska družina. Kot je sedaj

znano, obsega prostor, v katerem se giblje jelenjad, ca. 20 000 ha in v katerem naj bi živel matični trop najmanj 500 živali. Na osnovi tega spoznanja si je nemogoče zamisliti uspešno gospodarjenje s to divjadjo, če je to področje razdeljeno na večje število samostojnih upravljalcev, ki gospodarijo vsak po svojih načelih in seveda interesih.

To vprašanje načenjam zaradi tega, ker sem član lovske družine, ki je zaradi takšnega stanja neposredno prizadeta. To je Lovska družina Loški potok. Lovišče naše

Foto Vl. Pfeifer: Nemški resasti ptičar Din je po krvnem sledu našel jelena in kliče lovca

še 10 % spomladanskega staleža. Vprašati se moramo, zakaj tolikšna razlika pri odstrelu? Odgovor ni težak. Nesporno je, da je prikazani poprečni stalež jelenjadi ca. 50 živali pravilen, kar med drugim dokazuje tudi to, da mora lovska družina plačati kmetovalcem letno nad 3000,00 din odškodnine. Pri tem naj poudarim, da bi bila škoda nekajkrat večja, če bi bilo obdelovanje zemlje tako razsežno kakor pred drugo svetovno vojno ali nekaj let po njej. V zadnjih letih se zaradi splošne gospodarske situacije močno zmanjšuje obseg obdelanih njivskih površin. Mnogo je tudi primerov, da kmetje niti ne prijavljajo oziroma ne zahtevajo povračila škode, povzročene od jelenjadi.

Na osnovi večletnih izkušenj smo na našem področju prišli do naslednjih ugotovitev:

— jelenjad se zadržuje pretežno

vse leto v našem lovišču;

— v ruku pa se umakne globlje v gozdove in sicer na področje sosednjega lovišča »Rog« Kočevje (revirja Jelenov žleb in Debeli vrh);

— kolikor toliko normalen ruk je pri nas samo na nekaj let, drugače pa ruka skoraj ni, oziroma se oglašajo mlajši jeleni, ki niso za odstrel;

— trditev, da ni stalnega rukališča zaradi pomanjkanja vode ob suši, je brez osnove, ker tudi v letih, ko je vode dovolj, ni ruka;

— verjetno je eden izmed vzrokov za umik jelenjadi iz lovišča tudi ta, ker so prav v jeseni, dokler ne zapade sneg, kmečki gozdovi precej vznemirjeni zaradi poseka in spravila lesa (uporaba motornih žag);

— šele potem, ko zapade večji sneg, navadno v decembru, se jelenjad vrne na naše področje in tedaj skuša lovska družina z ve-

likimi napori v globokem snegu izvršiti svoj plan odstrela.

Iz tega sledi, da je kljub zadovoljivemu staležu pri nas lov na jelenjad skrajno težak, ker v septembru, oktobru in večkrat tudi še v novembru jelenjadi skoraj ni, ker se tedaj nahaja v sosednem lovišču »Rog«. Tako smo lovci prikrajsani za najlepši lov na jelena v ruku in nam preostane samo, da poslušamo rukanje jelenov iz sosednjega lovišča.

Lovci LD Loški potok menimo, da je možna zadovoljiva rešitev tega problema na naslednji način: 1. Lovska zveza Kočevje naj bi skupno s predstavniki lovišča »Rog« določila ožje jelenje rajone, ki predstavljajo zaokroženi prirodni življenjski prostor posameznega matičnega tropa jelenjadi.

2. Lovska zveza Kočevje naj bi nato organizirala sestanek vseh prizadetih lovskih organizacij, ki upravljajo lovišča v sklopu enega jelenskega rajona, da se skupno dogovore o naslednjih vprašanjih: a) ugotove stalež jelenjadi v rajonu,

b) sestavijo skupen plan gojitve, to je plan zimskega krmljenja jelenjadi, priprave krme, gradnje krmišč, solnic, napajališč itd., c) sestavijo skupen plan odstrela jelenjadi in ga razdele po posameznih lovskih organizacijah.

3. V primeru, da v lovišču posamezne lovske družine, ki upravlja določeni del rajona, ni ruka, menimo, da bi bilo prav, da dovoli lovišče »Rog«, ki upravlja z jedrom jelenjega rajona, da ta družina upleni na najbližjem njihovem rukališču enega ali dva jelena, seveda pod nadzorstvom njihovega lovskega čuvaja. Razumljivo, da se tak odstrel šteje v plan odstrela lovske družine in ne gojitvenega lovišča. Kolikor takšen način ni sprejemljiv za lovišče »Rog«, potem so potrebni popravki lovskih meja in sicer tako, da ima vsaka obrobna lovska družina vsaj eno stalno ru-

Lovske organizacije	Spoml. stalež	Odstrel	Odstrel nasproti staležu v %
LD na področju LZ Kočevje	650	189	29,0 %
Lovišče »Rog«, Kočevje	665	176	25,4 %
Skupaj kočevsko področje	1315	365	27,8 %
LD na področju LZ Slovenije	2818	673	24,0 %
Lovsko-gosp. organizacije v Sloveniji	1486	531	35,8 %
Skupno v Sloveniji	4304	1204	28,0 %

kališče, kar bi bilo še najbolj pravilno.

Menimo, da so naši predlogi ustrezni in pošteni, ker bi s tem dosegli, da bi bile vse prizadete lovske organizacije na področju enega jelenjega rajona približno enako udeležene tako na stroških kakor na dohodkih, oziroma bolj rečeno: tako na vložnem delu kakor na razdelitvi sadov njihovega dela. Če se to vprašanje ne bo uredilo na zadovoljiv način, potem obstaja velika nevarnost, da bodo lovske družine prisiljene izvrševati svoj plan odstrela neglede na kvaliteto jelenjadi oziroma neglede na pravilnost odstrela, ker stroški so (škoda od divjadi in drugo), dohodkov pa ni. To pa vsekakor ne bi bilo v prid težnji, da naj bo naše lovsko gospodarjenje čimbolj smotrno in uspešno, hkrati pa medsebojna razdelitev bremen in koristi čimbolj poštena in pravična.

Pripomba gojitvenega lovišča »Rog«:

Dejstvo je, da je jelenji ruk v gojitvenem lovišču »Rog« na splošno dosti boljši kakor v sosednjem lovišču LD Loški potok. To na splošno velja tudi za lovišča drugih sosednjih družin. Ne glede na konfiguracijo terena in zaokroženi prirodni življenjski prostor jelenjadi je ruk v gojitvenem lovišču intenziven, v sosednjih loviščih lovskih družin pa se oglašajo samo posamezni jeleni in še to v glavnem samo ponoči. Zdi se, ko da bi poznali meje lovišč. Ocenjujemo, da je temu tako zaradi dveh glavnih vzrokov: Prvič, da nekatere lovske družine močno precenjujejo stalež jelenjadi. Zaradi velikega življenjskega prostora te divjadi isto štejejo v več loviščih hkrati, da pride do ne-realno visokih števil staleža. Drugi vzrok pa je veliko vznemirjanje lovišča od samih lovcev. Na približno enaki površini lovišča

se zadržuje v gojitvenem lovišču en lovec, v loviščih lovskih družin pa deset, dvajset, trideset ali še več. Nobena stvar pa ne vznemirja jelenjadi bolj kakor zalezujoči lovec. Ne boji se toliko motornih žag in drugega hrupa kot človeka, ki se potihoma premika po gozdu. Vedno smo zagovarjali stališče in ga še zdaj, da je treba pri jelenjadi in medvedih načrtovati širše, bazensko, ker ista divjad živi na območju več lovskih organizacij. Deloma smo to dosegli v sodelovanju s področnimi lovskimi zvezami, potrebno pa bi bilo še tesnejše sodelovanje.

*Za gojitveno lovišče »Rog«
Lado Švigelj*

Bile so srečna družina

Roman Zorko

Ob majhnem potoku, ki se izliva v Krko, je majhno kraško jezero, obdano z močvirjem. To jezero ima med izviri tudi izvirek tople vode. Jezero s svojo okolico je še vedno nedotaknjen košček narave. Obraščen je z ločjem, kaluznicami, jelšami ter drugim močvirskim rastlinjem in drevjem. Domačini temu kraju pravijo tudi »Bajer«. Kraj je tako močviren in poln blatnih izvirkov, da je skoraj nedostopen. Le tisti, ki pozna kraj, lahko pride iz gozda do jezera, sicer bi se pogreznil v blato in bi se težko rešil ali sploh ne. Na tisti strani jezera, ki leži ob gozdu, je sedaj državno posestvo, blizu je tudi prometna asfaltirana cesta. Ob tem jezeru so od nekdaj gnez-dile divje race. Tu so se dobro skrite v močvirskem ločju valile mlade račke. Ko so se nekako sredi maja izvalile, jih je skrbna mati nekaj dni učila plavati po mirni vodi na jezeru in v potoku. Če je

Foto dr. J. Pesjak: S kočevskega ruka

kak radovednež razgrnil grmovje in hotel opazovati ljubke rumene živalice, so se te takoj porazgubile, se poskrile in potopile. Čez nekaj dni jih je mati po potoku ali bližnjih njivah odpeljala v Krko. Tu so bile varnejše in mati jih je lažje prehranila in pazila nanje. Do konca julija ali začetka avgusta so račke toliko zrasle, da so lahko vzletele. Tedaj jih je mati iz Krke vodila na pašo, najraje ob jezero, kjer so se izvalile. Tukaj je bilo zanje dovolj hrane: po blatu v močvirju je bilo veliko črvov in polžev, po gozdu in bližnjih njivah pa raznih sadežev. Tako so mlade račke odraščale in se kmalu osamosvojile. Spomladi jih je nekaj gnezdilo v barju, druge pa so se porazgubile in gnezdile na Krki in po bližnjih potokih.

Ljudje ob potoku, ki teče iz jezera v Krko, so včasih imeli radi divje race. Z veseljem so jih ob jutranjih in večernih urah opazovali,

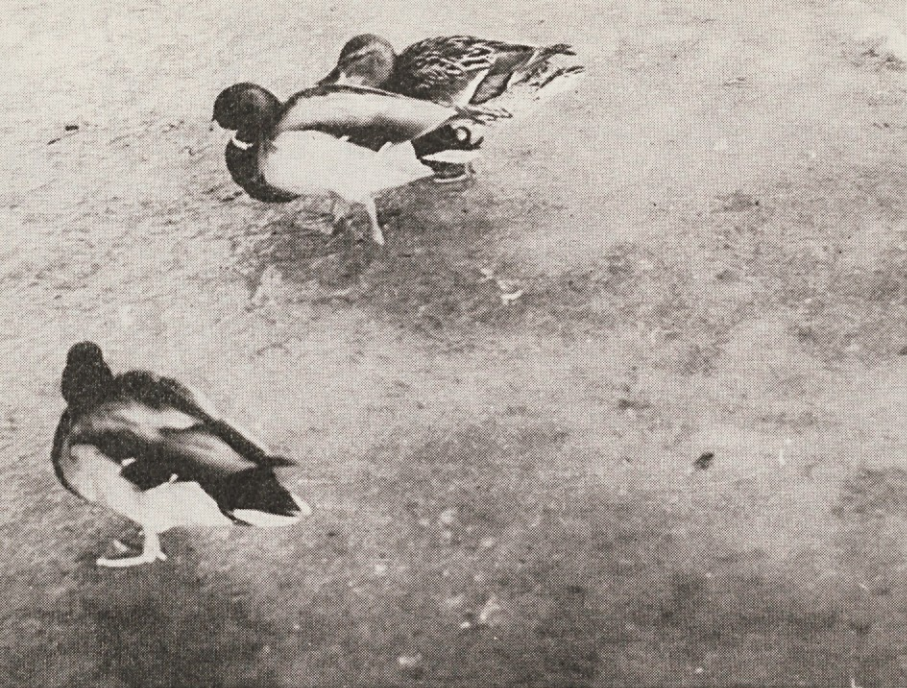

Foto P. Adamič: Velike divje race ali mlakarice — racaka in raca

kako so se spreletavale na njive in v gozdove. Mlinar, ki je imel mlin ob jezeru, je na vodo pritrtil z žico desko in nanjo večkrat nasul ajde, ki jo imajo divje race najraje. Divje race so semkaj pogosto zahajale, saj so se brez skrbi lahko nakrmile.

Časi pa so se spremenili. Okolico jezera so sedaj z regulacijo delno izsušili. Mlin ob jezeru je opuščen. Kraj okoli jezera je naseljen in po cesti v njegovi bližini noč in dan vozijo avtomobili. Divje race, ki so se tu izvalile, se še vračajo nazaj, kakor se vsaka ptica rada vrača v svoje gnezdo. Toda ko se mlade račke izvalijo, niso več tako varne, kot so bile nekdanj. Ko mati pelje, sledeč svojemu materinskemu nagonu, mlade račke na Krko, jih otroci ob potoku ali na njivah lovijo, češ da jih bodo odredili. Tako uboge račke žalostno poginejo. Pot od gnezda do Krke je dolga nekako kilometer. Zato tudi mačke in psi odnesejo včasih svoj plen, predno jih skrbna mati pripelje v bolj varno in široko Krko. Včasih od gnezda, ki šteje osem, deset račk, ostane komaj polovica.

Ko mlade račke odrastejo in vzletijo, niso več tako varne, kot so bile včasih. Celó v jezeru jim preti nevarnost. Bilo je lepega poletnega dne, sredi avgusta. Družina divjih rac, mati in šest mladice, je

rano zjutraj priletela s Krke na jezero. Med letom je mati opazovala njive, posejane z ajdo in polne zoreče koroze. Ni bila v skrbeh, kako se bo njena družina prehranila. V jezeru so se posladkale z vodnimi črvi in polžki ter se okopale. Sredi dopoldneva je mati sedla na odlomljeno vejo na vodi sredi potoka blizu jezera. Tri mlade race so sedle kraj nje, tri pa so plavale po vodi. Sončile so se, si čistile in mazale perje z maščobo iz svojih zadkov. Bile so srečna in zadovoljna družina. V svoji sreči mati ni videla prihuljene postave lovca, ki se je kradoma plazil skozi gosto grmovje. Ni vedela, da zelenih vej in rdečih hobuljev jerebika na lovčevem klobuku, s katerimi se je maskiral, ne maje veter, niti da blesk lovčevih očal ni odsev sončnih žarkov na vodni gladini. Lovec je obstal tik ob potoku v grmovju jerebika, polne rdečih jagod. V naglici in lovski strasti je ustrelil na mati raco. Mrtva je z veje padla v vodo. Ni videia, kako je tudi mladica poleg nje omahnila v vodo, niti ni videla, kako se drugi dve rački borita s smrtjo. Le tri mladice so se preplašene dvignile in odletele. Tedaj je lovec bolje pogledal in videl, kaj je storil. Žalost mu je stisnila srce, toda po toči je zvoniti prepozno...

Race mladice, ki so odletele in ušle

smrti, so se kasneje same žalostne vračale na jezero, se skrivale po ločju in grmovju. Večkrat so se vrnile na Krko, a tudi tukaj niso bile varne. Krka spomladi pogosto naraste in odnese račja gnezda, tudi srake se nahranijo z jajci divjih rac. Lovci sicer uničujejo srake, vendar šele aprila, ko so že uničile mnogo račjih jajc. Tudi kragulj uničuje race. V jati na vodi se branijo tako, da mahajo s krili in roparja včasih tudi odženejo. Poleti in pozimi jih odzenujejo lovci in jih neusmiljeno streljajo. Domačim lovcom so se pridružili še inozemski, ki prav tako trebijo račji rod.

ZAŠČITA VELIKE DIVJE RACE ALI MLAKARICE

Na občnem zboru Lovske zveze Slovenije, 6. 3. 1971, so se delegati lovskih organizacij Slovenije dogovorili:

1. da je ta divjad zaščitená od 1. februarja do 1. oktobra, oziroma da je lovni čas nanjo le od 1. oktobra do 1. februarja;
2. da mejne področne lovske zveze s Hrvaško, z Avstrijo in Italijo dogovorno sprejeti lovni čas lahko prilagodijo lovni dobi v navedenih državah in republikah.

Obrazložitev:

Sklep občnega zbora LZS je razumeti tako, da je v vsej Sloveniji velika divja raca zaščitená od 1. februarja do 1. oktobra, tudi na območju obmejnih področnih zvez, če oz. dokler te z ozirom na pooblastilo občnega zbora LZS ne sklenejo drugače in o svojem sklepu ne obveste svojih lovskih družin.

Sklep občnega zbora LZS je obvezen za vse lovske organizacije Slovenije.

Posamezne lov. organizacije — LD itd. — to lovno dobo lahko še skrajšajo.

Na občnem zboru LZS je bilo tudi priporočeno, da naj lovci ne streljajo rac na vodi, še posebej ne v račje jate na vodi.

Ena račka je te nevarnosti preživela. Spomladi je na Krki spoznala racaka. Naredila sta si gnezdo tik ob jezeru, kjer se je sama izvalila. Gnezdo je skrbno skrila v ločju, racak pa je medtem, ko je valila, skrbno pazil in opozarjal na nevarnost. Srečno je izvalila mladi rod in ga enako kot njene prednice nekega majskega jutra vodila na Krko. Sinko lovca iz bližine jezera je to videl. Pritekel je k očetu in veselo zaklical: »Očka,

divje račke so se izvalile. Po potoku plavajo h Krki!« Lovec ni ničesar odgovoril. Vedel je, da so že narejeni načrti za regulacijo jezera. Močvirje, kjer so se doslej valile divje račke, bo kmalu izsušeno. Tam bo zajetje za vodovod, toplo vodo pa bodo napeljali v bazene, da se bodo turisti lahko kopali. Divje race bodo morale z jezera. Poiskati si bodo morale druge kraje, kjer se bodo borile za svoj obstanek.

jih bodo raznesle lisice in obirali ptiči.

Volkovi so po žretju posedli v krogu. Njihovi želodci so bili polni, kri jih je grela in prevzelo jih je omamljajoče zadovoljstvo, da so zatulili v zboru. Ošiljene gobce so dvigali v nebo, luni v pozdrav, in zavijali tako turobno in jokajoče, da je v zavetjih skrite živali spreletaval mraz. Velika čreda ni vedela, kaj pomeni to tuljenje volkov. Vstala je, skrita v globeli, in se napolnila za hrano. Stara svinja vodnica pa je s strahom čakala nove dni.

Strah svinje vodnice ni bil zaman. Jempa, »prašičja smrt«, čredi ni dal miru. Njegove drobne volčje oči so ji sledile, kamorkoli se je podala. Obkrožal jo je s smučmi in jo pritiskal zdaj s tega, drugič z drugega konca. Pregarjal je prašiče kakor glad na oguljenih rebrih, jih obdajal kot sneg, mrtvil kakor mraz. Njemu se ni bilo moč umakniti. Tudi njihova dolgo skrita hosta je bila njegova. Poznal je vsako drevo, stezo, globel in goščavje. Ogrnjen v belo ogrinjalo se je tihotapil na svojih kratkih smučeh zahrbtno in tiho, kakor duh oprezno ter skoraj neslišno, s puško, pripravljeno naglo na strel. In kadarkoli je v gozdovih jeknil strel, je v čredi nekoga pobralo. Jempa pa se je smejal, vlačil prasce v dolino in popival po gostilnah in pri kmetih, ki so mu bili zelo hvaležni, ker je pospravljaj prašičjo nadlego.

Potem so prašiči postali skrajno previdni in noro plašljivi. Če je zakrehala šoja ali zahrstala srna v snegu, če je padla z drevesa suha veja, so se pognali v beg. Rodnega gozda pa niso marali zapustiti. Brezizhodno so se vrteli v krogu, vsak dan menjali svoje mesto in premešali sledove. Tako so zmedli tudi zvitega Jempo, ki mu zalaz zlepa ni več uspel. Svinja vodnica je izostrila čute svojim varovanecem. Če so se pasli, ali če so počeli kaj drugega, je vedno nekaj

Iz naših logov

Čreda brede reko

Tone Svetina

(Nadaljevanje in konec)

Še preden se je rdeča luna dvignila izza smrek, so na krvavo sled ranjenega merjasca prišli volkovi. S sklonjenimi nosovi in z zelenim lačnim ognjem v očeh so tiho tekli za sledjo. Sveža kri jih je dražila in spodbujala. Njihove mehke, žametaste stopinje pa so se povijale s trudno prašičevo sledjo kakor štrene, naglo, preudarno, zvito in neizbežno.

Nos je povedal zastreljenemu prascu, da so volkovi za njim. Dvignil se je s počivališča. Strah ga je gnal, da je brezupno bežal. Skušal je teči, teči, uteči. Toda njegove noge so bile težke in so se v teku nerodno vozale. Žerjavica v drobu ga je usodno ustavljala. Slutil je, da je v tem gozdu izgubljen vsakdo, kdor vleče za sabo krvavo sled. Volčjih nosov se ne da preslepiti. Se malo je tekkel, potem pa se je zavlekel v gosto trnovo grmovje, da se mu je zarilo v kožo in ga ranilo. Upehan je čakal in drgetal od groze.

Volkovi so obstopili goščavje. Njihov smrdljivi in rezki vonj je merjaščku napolnil nos. Poslušal je renčanje, volčji dogovor, ki ga je rezal kakor zobje, do kosti.

Volkovi v sivih kocastih kožuhih pa so se počasi, da se ne bi ogrebli, plazili skozi gosto grmovje. Ko so bili že skoraj ob žrtvi, so renčaje še nekaj časa čakali, kot bi se sprli, kdo naj prvi napade. Niso si bili na jasnem, kako močan bo odpor. Prvi je planil volk starec, ki je že mnogo davil. Hlastnil je v vrat in globoko zadril zobe. Ostali so skočili za njim. Nad umrlim gozdom je vzšla nabrekla luna. Noč je prestregla v strgano krilo hropeče glasove volkov in prašiča, ki se je skušal še globlje zariti v trnje in je otepal z nogami in suval z glavo. Zaman. Izvlekli so ga na plano in ga raztrgali. Potem so žrli toplo, še drgetajoče meso, mirno in zatopljeno. Kmalu potem se je rdeči soj meseca igral na oglodanih kosteh, ki so ostale, da

Prvi je planil volk stavec... Hlastnil je v vrat in globoko zadrl zobe

nosov nenehno precejalo zrak in nekaj oči budno strmelo med drevje.

Luna je zvrгла. Kakor oglodano rebro je le proti jutru visela nad gozdom. Padlo je še nekaj snega. Merjasci so pritisnili k tropu. Čreda se je premaknila v Mejo dolino, kjer je v kotanjastem svetu, daleč od cest in ljudi, stara vodnica s svojim tropom hotela prebiti nekaj brezskrbnih, svatovskih dni. Gozd je prekrila deviška belina. V krošnjah in duplih skrite ptice so mirovale. Le Jempa je jezno drsal na svojih kratkih smučeh skozi molčanje drevja. Sla po ubijanju prašičev ga je gnala od jutra v noč. Mokast pršič se mu je mel pod smučmi. Že nekaj dni se je utrujen vračal domov in ni zasledil ničesar.

Ko je končno pridrsal na sled, so se mu usta razlezla v širok smeh, njegovi zdolgočaseni gibi pa so postali prožni in nagli. Kakor volk z glavo, obrnjeno k tlom, je udaril za njimi. Pred Mejo dolino se je ustavil, vzela daljnogled in previdno preletel obronke, kjer so izginiili sledovi. Potem se je vrnil. Smučal je naglo, kakor bi se bal, da bodo prašiči odšli. Toda vedel je, da čreda najraje ostane na mestu, če jo le pustijo pri miru. Nekaj hujšega kakor zalaz je skuhal za nizkim, zgubanim čelom.

Ob zori drugega dne se je dolga kolona lovcev in gonjačev tiho po-

mikala skozi gozdove k obronkom grap, ki so vodile iz Meje doline. Molčeč in važen je Jempa smučal na čelu. Gonjači so se ločili in v obliki podkve obkročili prašiče.

Jempa je razpostavil lovce brez šuma, povsod, kjer bi mogli prašiči uiti. »Suh smodnik in mnogo krvi!« je voščil vsakemu, preden sta se razšla, in se odmajal naprej. Sam se je z nekaj najboljšimi strelci utaboril na koncu korita, kjer je bila največja možnost, da pridere čreda.

Vrgel je nahrbtnik v sneg, pojedel klobaso, se nalokal žganja, potem pa si pripravil sedišče za debelim drevesom. S puško preko kolen in pipo v ustih je miren kot soha ravnodušno opazoval nestrpne lovce. Vedno pogosteje pa je pogledoval na uro. Ko se je kazalec približal deseti, dogovorjenemu času, ko bodo pritisnili gonjači, je pobočje postalo tiho kot izumrlo. Čreda je v zavetju pričakala blesteč sončen dan. Planjava se je iskrila kakor kristalasta ploščad. Tihoto gozda je motilo le drsenje snega, ki je padalo z drevja. Svinja vodnica je dremala pod vejnatno smreko. Nad njo je veriverica uspa vajoče glodala storž. Prijazna sapa je prinesla iz daljave čudne glasove. Prašiči, ki niso dremali, so dvignili glave. Ušesa so jim stopila pokonci. Počasi so glasovi postali razločnejši. V čredo je padla tesnoba. Vodnica je še vedno dre-

mala. Vznemirljivo kruljenje pa jo je hitro zbudilo. Njene drobne oči so zbegano šle od živali do živali. Vstala je in se napotila proti obronku, od koder so prihajali čudni glasovi. Potem se je zasukala na stran, kjer je grozila nevarnost, in šla mimo črede. Vse oči so se obračale vanjo. Živali so se stisnile tesno druga ob drugo in se počasi pomikale za vodnico. Ta je zakrutila s prestrašenim glasom, ki je šel od grla do grla.

Na robu nasprotni strani gozda je vodnica spet obstala z glavo, dvignjeno k nebu. Tudi s te strani je prihajalo šumenje in utišano lajanje psov. Med drevje so zadneli lovski rogovi z vseh strani hkrati in jim v trebuhe zasvedrali preplah. Vodnica se ni premaknila in čreda je stala mirno, kot bi okamenela med drevjem. Strah je mrtvil preudarnost vodnice. Čakala je. Zdaj so postajali človeški glasovi že jasni in vmes je bilo razločiti tudi udarce palic ob debela. Ritem razbrzdanih glasov in groženj je prihajal kot iz obroča. Čredo je prevzela groza pred uničenjem.

Stara žival je poznala to zgodbo. Naprezala je ušesa in hotela sredi zvokov ujeti rešilno praznino, kamor bi se čreda lahko pognala. Ni je mogla ujeti. Zdaj je tudi njo prešinil drget, postala je plašna in nezaupljiva. Ni se upala obrniti k čredi, ki je čakala nanjo. Le stari, ogromni merjasec, ki se je pritepel na svatbo, je nezaupljivo vohljaje kot uročen zakročil. Rad bi udaril po svoje, pa si ni upal. Potem je vodnica premagala strah. Z glasom je dala znak in se zapodila v vrtnec, ki je nosil pogin. Pogumno je tekla naprej. V divjem diru ji je čreda slepo sledila. Kristalast pršič se je kadil izpod nog. Bojazen je minila. Zdaj so bežali kakor po taktu.

Vodnica je tekla vzpored gonjačem v bližino velikega trušča. Glasovi lovskih rogov so parali gozdno tišino in med drevjem je drhtelo

Vodnica se ni premaknila in čreda je stala mirno, kot bi okamenela...

lajanje psov. Prebili bi vrste, da niso psi divje zatulili in ni nekaj strelov jeknilo mednje. Čreda se je zdaj pustila brezobzirno goniti v krogu, ki se je zoževal in pretrgal v kotlini, koder so imele živali po navadi naravni izhod. Vodnica, ki je poznala človekovo zvijačo in strah, ki ga je bil Jempa vlil s svinčem čredi v kosti, ni hotela slepo verjeti. Toda zaman je iskala boljši izhod. Z obronkov so tleskali streli po črnih med drevjem.

Bližal se je ritem pesmi pogina. Razjarjeni psi so čredo ujeli. Besno so lajali in se zaganjali mlajšim v boke. Potem se je vodnica nora od ugonablajočega trušča zagnala v grapo in naravnost po njej v sumljivi, edino še mirni odprti prehod. Bobnela je zemlja in pod parklji bežečih nog se je pršil sneg in se lomila hosta. Drveli so kakor viharen oblak ali plaz kamenja. Tako je čreda vdrila med strelce. Nevidne oči so mrzlo zrle izza drevnih puške so iskale cilje.

Jempa in njegovi so bili na obeh straneh pobočja kakor na trnju. Ogromna svinja je švignila mimo njih skozi ogenj prasketajočih strelov, ki so klestili po vejevju okoli nje. Preden pa je pritekla v kritje za rob, jo je zapeklo. Padla je, a se pobrala ter tekla naprej. Ko je začela omagovati, se je spustila v potoček, šla nekaj časa po njem, potem pa se je zatekla v gosto neprodno goščavje in obležala.

Čredo za njo so kosili streli, vendar si je izsilila pot. Lovec novinec iz mesta, ki so mu pridrveli pred cev ponoreli črnuhi, je spustil puško v sneg in se pognal na drevo ter se preplašen ustavil šele dovolj visoko v vejah.

Jempa je klečal v snegu in hitro premišljeno streljal. Zadnji je stekel mimo njega ogromni merjasec. Potegnil je s puško za njim. Med redkim drevjem je srebrna mušica ujela črno ščetinasto pleče. Po

strelu je zadeti merjasec opletel, se pobral, tekel naprej in se spet povalil.

Razrita belina snega je bila preprežena s temnimi curki krvi. Nekaj mrtvih prašičev je ležalo v koritu. Vse se je zgodilo v nekaj minutah. Na robu je stal Jempa in se krohotal tistemu, ki ga je strah pognal na drevo, kjer se je še vedno, sedeč kakor veverica na veji, oklepel debela. Lovci so se s pripravljenimi puškami spuščali k plenu. Milostni streli so pokončali ranjene ščetinarje. Pritekli so psi, obkrožali mrtvo divjad in lizali toplo, odcejajočo se kri, ki je vrela iz prestreljenih hrbtov.

»Kje je moj silni merjasec? Kje pa je?!« se je drl Jempa in šaril v goščavju. »Padel je, saj sem ga videl na lastne oči!« Prišel je na krvavo sled in korakal za njo, ves omamljen od krvavega plesa. Vse se mu je zasmajalo, ko je zagledal v grmovju pred seboj veliko glavo, zarito v sneg, s priprtimi očmi in čekani kot noži ter krvavo peno na gobcu. »Po njem je! Glejte, moj veliki plen! To bo trofeja!« je zavpil Jempa in srce mu je zaigralo od ginjenosti. S puško na strel je zalomastil v grmovje proti prašiču. Pred lovsko družbo se je kaj rad pokazal nenadkriljiv in predrzen. Merjasec, ki je poginjal, pa je razdražen planil pokonci. Jempa je videl, kako se je ogromen, črn hrbet usločil v vejah in se s svojim strašnim orožjem in

sklonjeno glavo pobesnelo pognal naravnost nanj. Ujel je smrtno sovraštvo v majhnih, bliskajočih se očeh. To je bilo lovцу grozno pogodu. Rad je imel take jezne izpade prašičev, ki so umirali v zadnjem spopadu. Zaničljivo in samozavestno je stegnil ustnici. Puška mu je bliskovito šinila k licu in mušica se je samogibno prilepila na ščetinasto glavo. Ko je pritisnil, sta si bila z merjascem oko v oko. Nepozabno, kako se bo zvrnil! Puška je škliknila, naboj pa je zatajil. Le toliko je še utegnil, da je nastavil cev, od groze spačil obraz in skušal odskočiti pred pobesnelo živaljo.

Merjasec ga je v norem naletu dosegel in butnil s čekanastim rilcem, da ga je z razmesarjeno nogo v velikem loku vrglo med drevje. Merjasec se je obrnil in spet naskočil. Preden pa je dosegel Jempe, ga je podrlo nekaj strelov drugih lovcev. Obležal je mrtev, le nekaj korakov od ranjenega lovca, s krvavo peno na gobcu.

Lovci so Jempi, ki je stiskal zobe, se bolesto pačil in krel, brž nalili žganja na rano, ga obvezali in mu s težavo ustavili kri. Tolažilo ga je samo to, da je pred njim ležal največji merjasec, kar mu jih je kdajkoli prišlo na strel. Lovci so se zbrali okoli njiju in oba občudovali. To je na Jempe delovalo bolj kakor praški proti bolečinam. Z boleznim obrazom je praznil stekleničko za stekleničko žganji-

ce, ki so mu jo vsi ponujali. Na saneh, iz njegovih smuči in jelovih vej, na katere so ga naložili in odvlekli v dolino, pa je tonil v blodne sanje.

Ranjene svinje vodnice ta dan ni nihče zasledoval. Lovci so imeli dosti opravka z ranjenim Jempo in s spravljanjem plena iz gozda. Svinja je tekla do onemoglosti. Prestrelili so ji spodnji del prsnega koša. Ko jo je prišla slabost, se je zavlekla in skrila v gosto mladje. Ko je ležala, se ji je rana zaprla in kri ni več odtekala. Zdaj, ko je ostala sama, brez črede, je bila plaha in je kot mrtva vdano ležala.

Prašiči, kar jih je preostalo, so tekli daleč in se ustavili skrajno upehani šele globoko v gozdu. Preden so plegli, so še dolgo zrl nazaj, na svojo sled, če se ne bodo morda za njimi pojavili psi. Brez vodnice so bili zmedeni.

Potem so plegli. Globoko so sopli in lizali sneg. Gonja jih je ugnala, da se je kadilo od njih. V gozdu je spet vladal globok, sproščen mir, le nekaj siničk se je zibalo na vejah in brezskrbno drobno zvončkljalo. Tako so ostali ves dan. Potem je sonce zašlo. Kradoma se je priplazil vijoličast mrak in počasi potapljal drevesa v temino.

Težak, brezizhodno dolg dan je požrla noč.

Tema je razbiti čredi vrnila pogum. Zelodec se je oglašal in prišla je skrb za jutrišnji dan. Prašiči so začeli kruliti, zdaj že pomirjeno in preudarno, skoraj soglasno. Vstali so, se sprehodili in se začeli pasti. Objedali pa so lahko le mahovje na drevju. Nekaj časa so še krulili, potem pa so se napotili skozi gozdove. V velikem loku so se vračali v Mejo dolino. Nekaj nerazumljivega jih je vodilo tja, kjer so izgubili sledove vodnice. Peljal jih je merjasec, ki ga je poglela prvo leto, ko je bila pregnana čez reko, in je bil zelo navezan nanjo.

Gozd se je kopal v mleku mesečine in zvezde so se mrzlo svetlikale, ko so prašiči spet gazili sneg tam, koder so se bili prebili iz obroča. Počasi, oprezno in drgetaje po vsem telesu so šli po svojih sledovih, ki so bili pomešani z mnogimi sledovi psov in ljudi. V koritu so naleteli na curke in velike madeže krvi v snegu. Teh so se skrbno ognili. V eni izmed kotanj so se med drevjem motale štiri lisice. Žrle so drobovino, mahale z repi in revskale. Ko je čreda šla mimo njih, so obstale in neprizadeto z dvignjenimi koničastimi ušesi gledale črni pogrebni sprevod. Potem so žrle naprej in se pulile za črevesje.

Z nekega kupa drobovja je šumno sfrfotala velika sova. Sedla je na suho drevo in zvedavo zijala z velikimi oranžnimi očmi.

Na koncu korita je čreda našla sled svoje vodnice. Šla je za njo. Nedaleč v goščavju so prašiči našli ležišče, kjer je prvič omagala. Z

nočjo je svinja vodnica vstala in se vlekla naprej, da bi dobila varno zavetje. Počivala je v snegu, ko je za sabo začula vznemirljivo kruljenje. Oglasila se je. Kmalu je bila čreda pri njej. Prašiči so od veselja noreli okoli nje, dobrovoljno krulili in jo lizali. Vodnici so se med čredo vrnile moči. Želela jim je življenja, zato se je z njimi napotila naprej, skozi gozdove, stran od nevarnih smučin. Ščip je bledele in tonil v rožnato zarjo, ko je vodnica pripeljala čredo na obrobje gozda, kjer je spodaj neutrudno šumela reka. Vodnica se je spustila v vodo in za njo vsa čreda. Počasi so jo živali prebredle. Na bregu so se otresele, potem pa se še enkrat ozrle k temnim goram, ki so jim bile nekdanj varno zavetje. Čreda se je zgubila v novem gozdu. Prostrana planjava je bila nerazorana. To je pomenilo mnogo upanja v novo pomlad.

Po lovskem svetu

Nov način zatiranja stekline

(Po Die Weltwoche, 9-1971 — Zürich — M. Š.)

Majčkene radijski oddajniki, pritrjeni na lisičjem vratu, pomagajo obvladovati stekline, ki se širi med divjadjo v Evropi. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) in svet za prehrano (FAO) sta izdelala program za preiskavo, ki naj ugotovi razširjenje epidemije na določenih področjih in postavi program za ukrepe, kako zajeziti, če že ne docela zatreti to kužno bolezen.

Lisice so očitno krive, da se veriga okužbe v območjih, kjer ta kuga divja, ne pretrga. V Zvezni

republik Nemčiji je bilo 1968. leta 69 % vseh ugotovljenih primerov stekline na lisicah, v Švici pa leta 1967 in 1968 celo 84 %.

Prvotno kužno žarišče je bilo najbrž na Poljskem, kjer so leta 1939 ugotovili primere bolezni pri lisicah in jazbecih. Bolezen se je proti zahodu razširila vsako leto za kakih 40 km. Leta 1950 je prešla Labo in je okrog 1960 dosegla Ren. Danes so velika področja ZR Nemčije, DR Nemčije in Poljske ter posamezna območja Čehoslovaške in Madžarske zajeta od tega vi-

rusa. Leta 1966 je epidemija dosegla Belgijo, Luksemburg in Avstrijo, 1967 Švico, 1968 Francijo. Za razjasnitev vloge lisice kot nosilca te bolezni sta WHO in FAO podvzela zbiranje izčrpnih podatkov, o prenosu stekline po lisicah in drugih živalih, o biologiji lisice, predvsem tudi o njeni gostoti in strukturi, razmnoževanju, načinu njenega bivanja in prehrane. Raziskave o normalnem življenjskem okolju naj bi dale podlago za pojasnila glede na lisičjo populacijo, ki je že okužena.

Ena izmed najboljših metod za opazovanje lisic v njihovih naravnih okoljih, kaže, je radiotelemetrija. Ujetim lisicam nadenejo na vrat bronast ovratnik. Ta kovinasti trak, 25 cm dolg in kakih 100 g težek, ima anteno in miniaturni radio oddajnik. Lisico potem na kraju, kjer je bila ujeta, zopet izpuste. Od tega trenutka dalje vse njeno gibanje natančno zaznamuje sprejemnik. Seveda so pri tem sprejemanju tudi tehnične težkoče, če npr. lisica pri izpustu prehitro zbeži ali zgine za zaklonom, ki je za radijske signale neprepusten, da sprejemnik njeno pot, njen sled zgubi.

Drugi način, da nadzorujemo krajevno premikanje lisice, je markiranje v uhelj. Odrasle lisice ujamemo z mladimi vred in jim na uhlje pritrdijo obarvane značke ali jim nekoliko zarežejo uhlje. Če kasneje te živali najdejo mrtve, lahko ugotove njihovo potovanje. Ekologija lisice, to je proučevanje njenega obnašanja nasproti okolju, se izvaja še na tretji način. Različno barvane volnene niti zmešajo s posebno lisičjo hrano, ki jo položijo v gozdu in nadzorujejo. Ko sledijo lisicam na njihovih poteh, volnene niti v iztrebkih ali v drobavju mrtvih živali dajo važna pojasnila.

Kaže, da so lisice za stekline posebno sprejemljive. Ta kuga namreč divja skoraj povsod tam, kjer so te živali in se predvsem od njih

Medalja za trofeje-svetovne prvake na veliki mednarodni lovski razstavi v Budimpešti — od 27. 8. do 30. 9. 1971

dalje razširja, čeprav naletijo nanjo tudi pri jazbecih, dihurjih in podlasicah.

Živali se po pravilu okužijo z ugrizom in sicer tedaj, če z virusi okužena slina pride v dotik s poškodovanimi živčnimi končiči. Tudi z vdihanjem je mogoča okužba, čeprav le bolj pri poskusnih primerih. Množeče se število okužb s steklino med divjimi živalmi predstavlja nevarnost za človeka, čeprav bolj poredko. Leta 1966 je bilo v Evropi cepljenih najmanj 26 000 ljudi, ki so jih ogrizle stekline sumljive živali.

Zdravljenje je zelo neprijetno in ima lahko težke posledice. Morebitno okužene rane je treba predvsem in takoj izprati z milom ali kakim primernim dezinfekcijskim sredstvom. Če je dejanska nevarnost infekcija, je potrebno takojšnje zdravniško zdravljenje s prečiščenim steklinskim serumom ali Gamma-globulinom. Potrebna je vrsta zaporednih injekcij v spodnji del telesa najmanj skozi 14 dni, tem pa sledi serija naknadnih injekcij med desetim in triindvajsetim dnevom po zadnji injekciji. Le tako nastane v pacientu dovolj protitelesc.

Incubacijska doba po ugrizu traja od treh tednov do tudi več mesecev. Okuženi kažejo poseben odpor do pitne vode, zato se steklina imenuje tudi hidrofobija. Nadaljnji znaki so krči v požiralniku, krčevito zvijanje, nazadnje ohromitev vseh mišic, do smrti.

Nekatere živali, npr. srnjad, se lahko okužijo, vendar bolezni ne prenesejo na druge živalske vrste. Prav tako človek ne prenaša okužbe. Od stekline obolele živali po pravilu poginejo, le redko, nekateri netopiriji, tudi ozdravijo.

Odnos virusa stekline do divje živali kot nosilca virusa je ciklične (vračajoče se) narave. Potem ko steklina v nekem okolišju uniči okoli 50 % vseh lisic, njen pojav močno uplahne ali celo docela izgine. Toda po naravnih razvojnih procesih se zviša stalež zopet do prvotnega, s številnejšimi mladici v leglu ali s priseljevanjem. Tedaj pa zopet lahko izbruhne bolezen in steklina doseže znova svoj višek. Po pravilu traja ta razvoj tri leta. Okužba nastopi najpogosteje v jeseni in pozimi, najbrž zavoljo razida družin v jeseni in ob paritvi pozimi.

V nekaterih predelih Srednje Evrope skušajo steklino uničiti ali vsaj zaježiti s tem, da drže stalež lisic pod mejo, ki je kritična za širjenje te bolezni. Najuspešnejši način za zmanjšanje staleža je zaplinjevanje lisičin s prusko kislino ali fosforjevim vodikom in sicer v prvih treh tednih po skotu, ko stara ostane pri leglu. Izkušnje so namreč pokazale, da sam odstrel ne zadostuje za znižanje staleža na raven, ki je za varstvo proti steklini potrebna. Vendar je odstrel važno dopolnilo k zaplinjanju lisičin. V letih 1964 in 1965 so v Zahodni Nemčiji in na Danskem s hkratnim zaplinjevanjem in odstrelom zmanjšali stalež za 80 %. Tako je steklina v teh pokrajinah kakor tudi v nekaterih drugih v Evropi povsem zginila. Zato skoraj ni dvoma, da je uspeh pripisati sistematičnemu zmanjšanju lisičjega staleža. Navzlic temu bo težko to stanje obdržati, dokler v sosednjih deželah bolezni še naprej divja.

Ti ukrepi nikakor nimajo namena lisico sploh iztrebiti, temveč zgolj stalež držati tako nizko, da se bolezni ne more več širiti. Mnenje, da bi iztrebljenje lisic povzročilo prevlado glodavcev, pa najbrž ne drži. Kaže, da v ekološkem ravnotežju igrajo drugi dejavniki važnejšo vlogo, kakor podnebje, pomanjkanje hrane ali preobilna hrana, bolezni. Statistike o staležu divjadi iz ZR Nemčije in Danske namreč izkazujejo spričo zmanjševanja staleža lisic večanje staležev zajcev, fazanov in jerebic, pojav, ki je za lovce gotovo razveseljiv. Iz statistik, ki jih vodijo na Danskem že desetletja, je razvidno stalno naraščanje lisic v tem stoletju, kar se sklada z opazovanjem v drugih evropskih deželah. Iz tega sklepajo, da se je od preloma stoletja do danes stalež lisic potrojil ali početveril. Za to so razni vzroki, predvsem splošna strukturna sprememba poljedelstva, in iztrebljenje nekaterih živalskih

vrst kakor medveda, volka, plinarskega orla in uharice, ki so bili naravni zatiralec lisice.

Dejansko je torej prav stalno naraščanje števila lisic velika motnja naravnega ravnotežja. Zavaljo tega nastajajo vedno nova žarišča stekline, ki ogrožajo človeka in mnoge živalske vrste, posebej jelenjad, govedo in druge domače živali. Strogo izvedeno zmanjšanje

Lovski dvorec Moritzburg

Kamorkoli potujem, se kot lovec zanimam za vse, kar je v zvezi z lovom in lovskimi znamenitostmi. Tako sem tudi letošnje prvomajske praznike preživel v DR Nemčiji, ki mi bodo ostali v trajnem spominu, saj sem videl najlepšo zbirko jelenjih trofej v Evropi. Lovski dvorec Moritzburg so zgradili nekdanji saksonski vladarji v 16. stol., sedanjo podoba pa je dobil v 18. stol. Po drugi svetovni vojni leta 1945 je bil nacionaliziran in preurejen v muzej. Dvorec je zgrajen na otoku in je oddaljen komaj 13 km od Dresdena. Vsak lovec, ki ga morda pot zanese v DR Nemčijo, naj ne zamudi edinstvene prilike, da si ogleda zares bogato lovsko zbirko v tem gradu.

Dvorec obsega 90 m × 95 m in ima 4 nadstropja. Vsi prostori v dvorcu so opremljeni v lovskem stilu, z dragocenimi umetniškimi slikami, med katerimi je za lovce vsekakor najzanimivejša slika boginje lova Diane. Slika je velika nekaj kvadratnih metrov. Vse stene so tapecirane s telečjim in kozjim usnjem, v enem prostoru pa celo s perjem različnih ptic. Vsakemu lovcu zastane dih, ko pride v jedilnico, ki obsega 21,5 m × 10,60 m in je visoka 11,8 m. V tem prostoru je 65 ka-

lisičjih staležev za kakih 80 % — kakor se nam to zdi trdo in neusmiljeno — ni le upravičeno, temveč potrebno, da zboljšamo sedanje ekološko ravnotežje za zaščito človeka in živali. Če bo nekoč steklina v kali zatrta, smo lahko prepričani, da lisica zvitorepka ne bo nastopala le v pravljicah, temveč bo še naprej oživiljala naše gozdove in polja s svojo pojavo.

pitalnih jelenjih rogovij. Trideset trofej je na umetno narejenih jelenjih glavah, 35 pa na originalnih. Vse glave so okrašene z zlatimi okraski in zelenimi umetnimi smrekovimi vejicami. Tu je zbirka trofej od 24-eraka pa do 36-eraka. Po mednarodni CIC formuli iz leta 1969 ima 8 trofej po 252 točk, 17 trofej od 210 do 251 točk, ostale trofeje pa od 190 do 210 točk. Med njimi je najzanimivejša trofeja št. 8, tj. 24-erak, ki ima 298,60 točke, rogovje tehta 19,865 kg. Da bo lovcu primerjava lažja, naj omenim, da je na letošnji svetovni razstavi v Budimpešti razstavljeno madžarsko jelenovo rogovje, nov svetovni prvak, uplenjen leta 1970, z 252,68 točke. Po sklepu Mednarodnega lovskega sveta (CIC) lahko tekmujejo za medalje in sploh za najvišje naslove na razstavi v Budimpešti le trofeje, uplenjene v 19. in 20. stoletju.

V drugem prostoru je zbirka deformiranih jelenjih trofej raznih oblik, med katerimi je vsekakor posebna zanimivost nepravilni 30-erak, ki pa tehta komaj 6,145 kg. O tem rogovju ste pa itak že brali v letošnjem junijskem »Lovcu«. Vsi podatki, ki sem jih navedel, so vzeti neposredno iz knjige lovskega dvorca Moritzburg.

Tone Gustinčič

Lovski oprtnik

Lokostrelstvo

Lok je orožje, ki je do iznajdbe ognjenega strelnega orožja prevladovalo na lovu in vojskovanju. Številne so legende, povezane z lokom in puščico. Spominimo se samo slavnega Atila, švicarskega patriota Wilhema Tella in Iztoka iz Finžgarjevega romana Pod svobodnim soncem!

Z razvojem modernega ognjenega strelnega orožja pa je bilo lokostrelstvo potisnjeno ob stran. Le še primitivna ljudstva v Južni Ameriki, Afriki, Aziji in Avstraliji uporabljajo lok in puščico za lov in vojskovanje. V modernem času je lokostrelstvo postalo šport in zabava. Domovina tega športa je Amerika. Začetek modernega lokostrelstva je v letu 1932, ko je bila v Ameriki ustanovljena prva lokostrelska zveza. Danes šteje ta zveza več ko dva milijona lokostrelcev. Iz Amerike se je ta šport preselil tudi v Evropo. Zlasti v Angliji in na Poljskem je moderno lokostrelstvo zelo razvito.

Na zadnji olimpiadi so priznali lokostrelstvo za eno izmed olimpijskih disciplin. Tudi na olimpiadi v Münchnu bomo lahko videli najboljše lokostrelce sveta, med katerimi bodo zavzemali vidno mesto sovjetski tekmovalci, ki v zadnjem času intenzivno razvijajo ta šport. Prve uspehe so že pokazali lani na svetovnem prvenstvu v ZDA, kjer se je sovjetska ženska ekipa uvrstila na prvo mesto.

Pri nas se o lokostrelstvu malo govori. Mnogi si pod lokostrelstvom ne predstavljajo dosti več kot ukrivljeno leskovo palico in puščico iz trsta. Moderno lokostrelstvo pa je daleč od tega; kajti loki so zlepljeni iz dvojne plasti lesa in prekriti z dvema plastema »fiberglasa«, ki dajeta loku trdnost, prožnost in moč.

Tak lok lahko požene puščico tudi do 500 m daleč. Vendar bi tudi pri nas že lahko govorili o prvih korakih modernega lokostrelstva. Je nekaj klubov, katerih člani imajo kvalitetne ameriške ali japonske loke, sposobne za tekmovanja. Možnosti za večji razvoj tega športa so pri nas velike. Otroci in mladina se radi ukvarjajo z loki in s puščicami. Treba bi jih bilo le na določen način organizirati in voditi, pa bi jim lokostrelstvo postalo šport in rekreacija tudi v zrelejših letih.

Lokostrelstvo je šport za rekreacijo od rane mladosti do pozne starosti. Potrebno si je le nabaviti lok in ducat puščic ter morda premagati kanček sramežljivosti ter mišljenje, da je lokostrelstvo igra, ki si jo lahko privoščijo le otroci.

Moderno lokostrelstvo je razdeljeno v več skupin, tri osnovne pa so:

- streljanje v tarčo iz raznih razdalj,
- streljanje v tarče z vrisanimi raznimi živalmi (zajec, lisica),
- pravi lov z lokom na vse vrste divjadi.

V Ameriki, domovini modernega lokostrelstva, so

številni klubi, ki imajo urejene terene za streljanje z lokom. Tereni so urejeni na podoben način kakor za golf. Lokostrellec gre od ene strelne pozicije do druge tako, da v enem obhodu prehodi tudi do 5 km. Najbolj razširjena oblika lokostrelstva je streljanje od tarče do tarče, ki so med seboj oddaljene od 10 do 80 m. Tako streljanje omogoča lokostrelcu pripravo za lov, saj lahko strelja na tarče, ki ponazarjajo divjad, katero se je namenil loviti.

Po namenu bi loke lahko razdelili v dve skupini, in sicer: loki za tekmovanje in lovski loki.

Loki za tekmovanje so precej veliki, tudi do 190 cm. Potisna sila tega loka ne presega 18 kp in ga tekmovalc obvlada tudi še pri zadnji puščici.

Lovski loki so precej manjši in le redko presežejo 150 cm. Ta velikost omogoča lovcu večje manevriranje in gibanje po različnih gozdnih terenih. Potisna sila lovskega loka znaša tudi do 35 kp, kar je izredno veliko. Najmanjša potisna sila lovskega loka je v Ameriki določena z zakonom in znaša 20 kp. Nekateri loki dosežejo za-

četno hitrost puščice tudi do 200 km na uro (560 m/s) in če upoštevamo še maso (težo) puščic, ki so težke tudi do 400 g, dobimo zadetno moč, ki je sposobna prebiti tudi največje in najmočnejše živali.

Lokostrelstvo si k nam sicer že utira pot, vendar je še vse več ali manj na zelo amaterski ravni. V klubih je največ po 30 članov, organizacije v pravem pomenu besede pa lokostrelstvo pri nas še ne pozna. Tudi izven teh klubov je nekaj posameznikov, ki imajo moderne loke. Z nekoliko organizacije in propagande bi lahko omogočili mladini, da bi se začela ukvarjati tudi s tem športom, ki bi bil lahko tudi predpriprava in vzgoja za dobrega lovca. Strelnega orožja mladina ne sme imeti, lok in puščico pa lahko damo v roke vsakemu mladoletniku, da pod nadzorstvom vadi svoje oko. Kasneje bi mu morda lahko omogočili streljanje na šoje, vrane in podobne ptiče. Vsekakor so to pogoji, ki bi omogočili mlademu človeku, da bi lahko začel aktivno sodelovati kot bodoči lovec.

Urban Dermastia

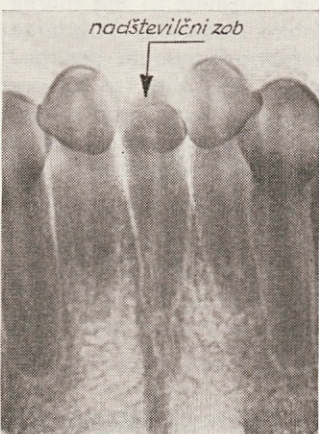
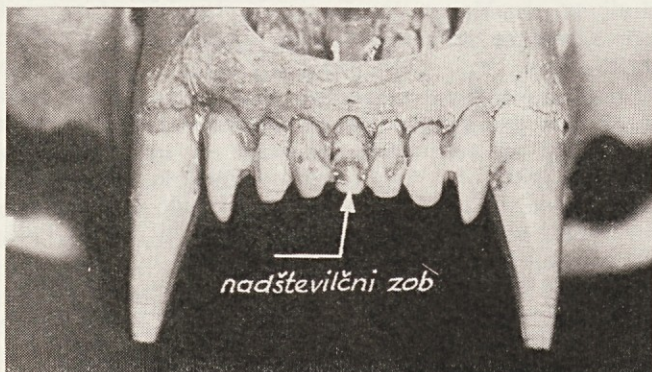
Foto F. Gyuran: *Zaupljiva mladina*

Redkost medvedovega zobovja in medvedova nosna votlina

Tov. R. mi je pokazal medvedovo lobanjo, najdeno v gozdovih blizu Semiča. Na zobovju te lobanje je zanimivo, da je v sredini zgornjih sekalcev nadštevilni zob (dens intermedius). Podobne nepravilnosti najde-

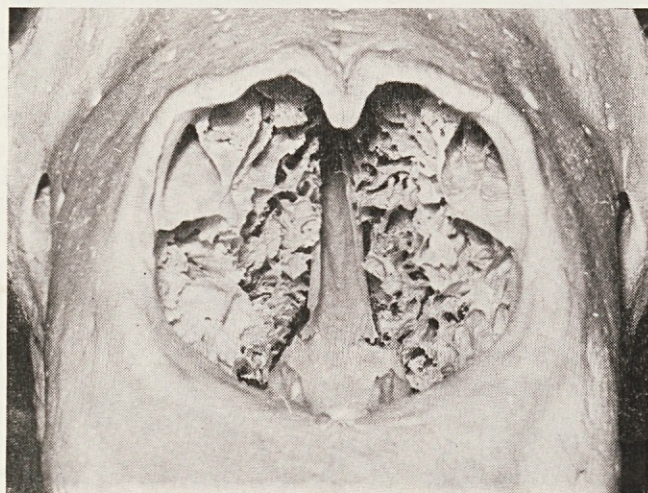
mo pogosto pri človeku. Navadno so nadštevilni zobje spački, ki zrastejo med zgornjima prvima sekalca ali pa tudi zaostanejo v kosti, kjer najdemo tudi po več takih spačkov. Nadštevilni zobje več ali manj kvarijo zunanost zgornjega zobnega loka. Take zobe je treba čimprej odstraniti z ekstrakcijo, če se pa v ko-

sti, pa z izklesanjem. Pojav nadštevilnih zob je vzrok, da se epitelna ovojnica zobnega zametka razdeli v enega ali več stranskih zametkov.

Pri divjadi je ta nepravilnost redka. Pri srnjadi sem jo ugotovil samo dvakrat. Verjetno je, da je pojav nadštevilnega zoba tudi pri divjadi pogostejši, vendar tega lovci ne opazijo, posebno še, ker niso strokovnjaki. Ob tej priložnosti bi tudi rad pokazal našim bralcem

Medvedova nosna votlina

ustroj medvedove nosne votline. Znano je, da ima medved zelo dobro razvit voh. Lovci in gozdni delavci vedo povedati, da jih medved že zelo na daleč zavoha. Slišijo, kako medved potegne k sebi sapo in nato močno izpuhne. Medvedja nosna votlina je zelo prostorna. Spodnja in srednja nosna školjka sta zelo močno razviti, razvejeni v nešteto tankih koščeni ploščic, ki tvorijo mnogoštevilne zavoje tako, da školjka nalikuje morski gobi ali drobnemu čmrljemu satovju. S tako močno razvejenostjo je seveda nosna površina zelo povečana in s tem seveda občutljivejši tudi čut voha.

Prof. dr. J. Rant

Na srnjaka pred pol stoletja

Po 30 km dolgi vožnji s kolesom sva se z Janezom zagrizla v strmi Javor. Kljub temu, da so nama prevoženi kilometri nekoliko stopili v kolena, sva kar kmalu prispela do kočarja Steničnika. Tu se malo oddahneva kar zunaj, v kočo nisva šla, ker je bil baje ta priimek precej pravilen. Sploh so bili stanovalci te kočice, oče, dve hčeri in sin, vsi že starejši, precej čudaški. Kadar koli sem ponoči šel tod mimo, so bili še pokonci.

Večerjali so običajno okoli polnoči. Bili so zelo nesamosojni. Spominjam se, da smo nekoč pozno po polnoči šli tod mimo. V hlevu je brlela še luč. Gremo pogledat v hlev, kjer so vsi člani stali okoli poginjajoče krave; napasla se je sveže detelje in jo je napenjalo. Niso ji znali pomagati. K sreči je bil med nami kmečki sin, ki je vedel, kako se v takem primeru ukrepa. Pod njegovim vodstvom in z njegovo pomočjo so kravo rešili gotovega pogina.

Po kratkem počitku nadaljujeva pot proti 1200 m visokemu vrhu. Proti večeru prideva do razpadle drvar-

ske kočice. Domeniva se, da greva takoj ločeno na zalaz ozir. čakanje in da se potem najdeva pri koči. Janez gre desno po tako imenovani »Štreki«, opuščeni nekdanji gozdni železnici, jaz pa levo okoli hriba. Kljub zelo ugodnemu terenu nisem videl dlake. H koči pridem že v temi. Tu že čaka Janez, zdi se mi nekam tih in resen. Vprašam ga, če je morda zgrešil srnjaka. »Ne,« pravi, »z divjim lovцем sem se srečal. — Sedim na štreki pri bukvi in čakam. Kar nenkrat zaslišim neki šum, misleč, da pride srnjak, pripravim puško. Namesto srnjaka pa se izza ovinka v neposredni bližini prikaže brkat možki, s plavim predpasnikom in s puško v roki, divji lovec. V trenutku imam puško pri licu, zakričim ,stoj, puško odvrzi!'. On pa puško k licu. Treba bi bilo samo neznatno migniti s kazalcem in eden od naju bi bil mrtev, toda zmagala je razsodnost. Možakar se začne umikati ritensko, držeč puško še vedno pri licu. Ko izgine za ovinkom, se spusti v divjem diru po gozdu navzdol. Oddahnil sem se.«

Nameravala sva prenočiti kar pred kočico na nalomljenih smrekovih vejah. Zaradi tega dogodka pa sva postala previdna. Po 4-letni prvi svetovni vojni je bilo med ljudmi vojaškega orožja več ko dovolj. V nekem drugem lovišču sem hodil prenočevat v osamljen senik. Nekoč sem obesil uplenjeno lisico pred senik, zjutraj je ni bilo. Jasno mi je bilo šele potem, kam je izginila, ko me je znani kmet opozoril, naj ne hodim več tja spat, ker me divji lovci nameravajo napasti in mi odvzeti puško.

Odločiva se in greva spat k Steničniku. Splaziva se na seno, ne da bi se pri domačih javila. Ponoči slišim, da nekdo lazi po senu. Na ves glas zakričim: »Kdo je?« Ves prestrašen se oglasi domači sin, ki seveda ni vedel, da sva mu midva zasedla posteljo v senu.

Drugo jutro že ob svitu za-
lezujeva skupaj po »Streki«.
Nad njo je bila več sto me-
trov dolga poseka, pod njo
pa star dorasel mešan gozd,
torej nadvse ugoden polo-
žaj, toda ne zapaziva no-
bene srnjadi. Saj ni čuda,
vso vojno, še bolj pa po
vojni, so z lovišči gospo-
darili divji lovci. Prideva
do mesta dogodka prejš-
njega dne. Janez mi raz-
loži situacijo, jaz pa po-
gledam po gozdu navzdol.
Kar zapazim človeško po-
stavo, pred njo na tleh pa
velik nahrbtnik. Daljnogled
mi pokaže, da to ni človek,
ampak velik trhel štor, pred
njim pa leži srnjak. Hitro
se pripravim na strel, Janez
opazuje. Ko srnjak vstane,
reče: »Zdaj!« Obležal je na
mestu. Bil je srednje mo-
čan, star kakih 5 let. Zada-
j v lobanji je imel zataknen
del srnjakovega parožka,
tako da je bila v črepinji
7 mm široka luknja. Po
končanem lovskem običaju
iztrebim srnjaka, pustiva,
da se ohladi, nato pa kre-
neva v dolino.

Oglasiva se v gostilni, kjer
sva imela spravljeni kolesi.
Gostilničar je bil obenem
tudi župan in zakupnik lo-
višča. Janez mu seveda
dove tudi doživljaj z div-
jim lovcem. Ko mu ga
opiše, pravi župan: »Že
vem, kdo je bil.« Takoj
pošlje po orožnika. Ko ta
pride, mu omeni, koga
sumi. Orožnik je osumljen-
ca poznal. Župan mu na-
roči, da je sedaj najbrž pri
maši in sedaj ga gre čakati
pred cerkev in pripelje
semkaj. Tudi Janez se
obrne k orožniku in pravi:
»Sem ga pripeljite, jaz ga
bom udaril s tole steklenico
po glavi!« Orožnik pa: »Kar

dajte ga, jaz bom pa proč
gledal.«

Osumljenca pa ni bilo v
cerkvi. Tako se je ta do-
življaj, ki bi bil lahko tra-
gedija, za tisti dan končal.

Alojzij Kovač

Boljši vrabec v roki kakor golob na strehi

Večletni lovec, blagajnik
LD Lazina-Hinje, in daleč
naokrog znani kmet Jože
Škufca iz Lopate, je na ve-
čer 11. novembra 1970 na-
polnil jasli konjem in go-
vedu, se poslovil od žene in
otročadi, snel z obešalnika
kar dve lovski puški, risa-
nico in šibrenico, in se po-
dal na lov. Na lopaških nji-
vah je skoraj neslišno do-
spel do hrasta z visoko
prežo, se povzpел po lestvi
in se zasidral v košati kroš-
nji. Tod imajo divji prašiči
prehod na njive. Sodeč po
sledovih, si je Jože že živo
predstavljal, kako se bo v
krdelu prikazal tudi velik
merjasec, na katerega je že
dolgo imel piko.

Jože je čakal in čakal. Ne-
kje v bližini je zašelestelo
suho listje. Iz gošče je stopil
dolgouhec. Ker v tem lo-
višču zajec nima pogojev
za večjo razmnožitev, ga je
dovoljeno streljati tudi na
čakanju. Segreta lovska kri
je torej odločila, da je Jože
segel po šibrenici, pomeril
in sprožil. Dolgouhec je na
mestu obležal. Četudi div-
jih prašičev ne bi bilo, Jože
ne bo prišel domov brez
dlake. Žena bo zadovoljna
in otročad bo še dolgo pela
po vasi hvalo: »Naš ata je
ustrelil velikega, velikega
zajca.«

Vendar je Jože še naprej
sedel na preži, poslušal, čakal in čakal... Tedaj je
v daljavi zaslišal stopinje
divjih prašičev, bližajočih
se polju. Lovčevo srce je
jelo hitreje utripati in risa-
nica je bila pripravljena
kakor treba. Medtem je pod
prežo prišel lisjak, vohjal
sem in tja ter z nosom po-
tegnil naravnost na ustre-
ljenega zajca, ki ga je tebi
nič meni nič odnesel v gr-
movje. Jože je že meril na
lisjaka. Kdo neki bi mu
dopustil tako nesramnost!
Toda premotili so ga divji
prašiči. Če bi streljal na
lisjaka, bi rešil zajca, pre-
podil pa prašiče. A njemu
je bilo za prašiča. Če bi ga
uplenil, bi zmanjšal škodo
na polju in tudi v družin-
sko blagajno, ki je sedaj
poverjena njemu, bi prišel
znaten znesek. Divji pra-
šiči pa so šumeli po gozdu
in niso hoteli izstopiti.
Končno je trop odrinil v
drugo smer in tudi šele-
stnje je polagoma utih-
nilo. Tako se je lovec Jože
»obrisal pod nosom« in se
ves premražen spustil s
preže.

Spiro Žegarac

Razburljiv dogodek s prašičem

Dne 8. novembra 1970 je LD
P. Ž. izvedla brakado pri
vasi V. L. Lovovodja je
lovcem pred brakado po-
jasnil, da streljajo lahko
tudi divjega prašiča. Več
ščetinarjev je odneslo celo
kožo, trije so bili pa obso-
jeni na smrt. Posebno kru-
ta usoda je doletela tistega,
ki sta ga psa za ušesa priv-
leklja pred cev družinskega
starešine. Prašič ga je žal-
ostno in čudno gledal, ko
je ta skakal okrog njega in
ni vedel, kako bi ga po-
končal, saj bi lahko ubil
tudi psa. Razburljiv dogo-
dek pa se je za lovca le
srečno končal. Psa sta nam-
reč po daljšem boju spo-
znala lovčevo namero in za
trenutek odstopila, da je
starešina prašiča ustrelil.
Psa sta torej pokazala višek
lovske požrtvovalnosti in
razumnosti, zato bi ju bilo
treba predlagati za odliko-
vanje.

A. K.

Fotoamater

Za ljubezen v smrt

Lani konec septembra, se
pravi sredi jelenjega ru-
ka, sem bil nekega jutra pri
lovski koči Sive doline na
Mokrcu. Kakor že veliko-
krat, mi je tudi ta dan na-
gajal motor in moral bi
tako k mehaniku. Že sem
se odpeljal navzdol po
cesti, ko srečam tovariša
lovca Jožeta. Zvabil me je
s ceste in v ugaslima mo-
torjema sva se bolj drsala
kakor vozila navzdol po
mokrških senožetih. Malo
me je bilo strah na tistih
strminah, saj sem prvič
vozil tam doli z motorjem.

Vozila sva tik drug za dru-
gim. Na ravnici je Jože
vžgal motor, moj pa je ostal
nem. Šele čez čas je zabr-
nel tudi moj. Jože je bil
tistikrat že na ravnini pred
vstopom v gozd, jaz pa
kakih sto metrov za njim.
Tedaj mi je pogled obstal
na nečem, ki je ležalo 50
metrov niže pod kolovozom.

Tisto ležeče je kmalu do-
bilo jasne oblike. V travi
je ležal jelen. Vrgel sem,
ne postavil, motor v travo
in tekel proti jelenu, kajti
podzavestno sem se bal, da
bo jelen vstal in mi po-
begnili. Ko sem prisopihal
do njega, sem videl, da
nima namena uiti. Od iz-
nenadenja so se mi tresle
roke in noge. Sprva sem
misлил, da ga je nekdo
ustrelil ter odšel po voz,
da ga odpelje. Toda, če bi
ga uplenil lovec, bi jelenu
na njegovo levo stran po-
ložil navzkriž dve zeleni
vejici. No, pa sva z Jože-
tom, ki je prišel za menoj,
ugotovila, da je revež po-
ginil v svatovskem boju z
močnejšim jelenom. Imel
je osem vbodov od svojega
tekmeca. Bil je nepravilni
dvanajsterak. Po prvem
presenečenju je prišlo na
vrsto fotografiranje. A mi
jo je fotoaparatus zagodel.
Zmanjkalo je namreč filma,
tudi za zadnji 36. posnetek.
In vendar sem zopet imel

srečo. Z Jožetom imava namreč fotoaparata iste znamke. Jaz sem imel s seboj normal in teleobjektiv, a film poslikan, Jože pa je imel še dovolj filma, a samo teleobjektiv. In naredila sva »pogodbo«. Jaz sem dal Jožetu svoj normal objektiv, on pa je s svojim aparatom posnel jelena iz več zornih kotov po dva-krat. Ena serija zame, ena zanj.

Sedaj boste pa dejali: Dovolj te latinščine, najprej mrtev jelen, potem pa še tisto s fotoaparatom! Da, presenečenja, resnična presenečenja! Ko je bil jelen poslikan in sva ga strokovno obdelala kot miličniki karamboliran avtomobil, je Jože jelena očistil, jaz pa sem asistiral. Meso je bilo še sveže, jelen je namreč izdihnil ponoči ali zjutraj. Drugi dan mi je Jože, ki je jelena odpeljal v Ljubljano, povedal, da je imel 115 kg brez glave. Rogovje pa mi je lovska družina na mojo prošnjo podarila.

Njegova teža je 3,60 kg in ima po površni oceni okrog 175 točk. Imel sem res velik »krompir«, da sem prišel do take trofeje. Dvojna sreča: zame, ker sem prišel do svojega prvega jelenovega rogovja in za lovsko družino, ker je bilo meso še užitno.

Ing. Tomaž Kočar

Mladi pišejo

Delali smo visoko prežo

Letos nam je prvomajsko vreme pošteno zagodilo in marsikomu prekrizalo načrte. Vendar nekaterih članov LD Ruše ni prestrašilo, da ne bi šli v delovno akcijo, katere sem se udeležil tudi jaz.

Ura je bila četrta na šest zjutraj. Ves zaspan sem zaslíhal očetov glas. Hitro sem vstal in se oblekel. Tudi ata je bil že pripravljen. Odšla sva na dvorišče. Dal mi je ključ od avtomobila, da sem ga odklenil in vžgal. Medtem je prišel očetov lovski tovariš Brusar. S sabo je imel psico Drino, jaz pa psa Barija. Bari je špringer španjel, star komaj tri mesece, a že uboga na ukaz.

Pripeljal se je tovariš Miha in vsi smo se odpeljali proti Spodnjemu Marinu. Cesta je bila razrita in mastna. Pot proti Zgornjemu Marinu smo nadaljevali peš. Tam smo si stisnili roke v pozdrav. Nato smo odšli proti Puši. To je lepa zelena jasa v vznožju Pohorja.

Ob pol osmih smo pričeli z delom. Najprej smo podrli nekaj dreves in jih oklestili. S Hubertom, mojim sošolcem, sva na kup znosila nekaj vej in zakurila ogenj, da smo se ogreli. V gozdu, kakih sto metrov od preže, sta solnici in krmišče. Ker veva, da srnjad ali jelenjad rada liže sol, sva tja odnesla nekaj grudic soli, lovci pa so delali prežo. Podrli so ostanke stare in zgradili novo. Stoji na lepem prostoru, obdanem s smrekami. S Hugom sva se povzpela na prežo in se ozirala na vse strani, a zaradi megle nisva dosti videla.

Na Puši imajo lovci LD Ruše tudi nekaj svoje zemlje, kjer imajo posejano deteljo in posajen krompir za divjad. Po malici smo si ogledali deteljo in krompir. Po iztrebkih smo ugotovili, da se tam paseta jelenjad in srnjad.

Ko smo se vračali domov, je pričelo zopet deževati.

Danilo Babšek

5. r. osn. šole, Limbuš

Lovska organizacija

Prvenstvo Lovske zveze Slovenije v lovskem streljanju za lov. leto 1971/72

Tekmovanje je bilo 17. 7. v Ljubljani na strelišču Lovske zveze Slovenije v Tomačevem pri Ljubljani. Nastopilo je 14 ekip področnih lovskih zvez ter 5 posameznikov na umetne golobe in 17 ekip na tarčo srnjaka. V kombinaciji je nastopilo 14 ekip. Skupno

je bilo na strelskih mestih 61 tekmovalcev na umetne golobe in 70 tekmovalcev na tarčo srnjaka. Tekmovanje je potekalo nemoteno in v redu, v popoldanskem času pa je bilo zaradi dežja nekaj časa prekinjeno.

Razveseljivo je, da se iz leta v leto prijavlja vse več ekip za tekmovanje na tarčo srnjaka. Tako je letos prvič v tej disciplini nastopilo več strelcev kakor na umetne golobe.

Na večjih lovskih strelskih tekmovanjih se že nekaj let podeljuje pod določenimi pogoji strelski znak LZS. Na letošnjem prvenstvu LZS je bilo osvojenih in podeljenih 24 zlatih, 34 srebrnih in 39 bronastih strelskih znakov.

Uspehi

NA TARČO SRNJAKA

Ekipa

1. ZLD Ljubljana, 334 krogov od 400 možnih
2. LZ Posavje, 299
3. LZ Celje, 292
4. LZ Maribor, 281
5. LZ Gorenjske, 272
6. LZ Gor. Radgona, 269
7. LZ Postojna, 261
8. LZ Novo mesto, 255
9. LZ Prekmurje, 255
10. LZ Idrija, 253

Posamezniki

1. Peter Dimic, ZLD Ljubljana, 92 krogov od 100 možnih
2. Alojz Faganel, LZ Postojna, 85
3. Lado Poljanec, LZ Idrija, 85
4. Ing. Sergej Černič, LZ Ljubljana, 85
5. Mirko Krulc, LZ Maribor, 81
6. Alojz Mihev, LZ Posavje, 81
7. Anton Zidar, LZ Ljubljana, 80
8. Jože Zadnikar, LZ Ljubljana, 80
9. Janez Markelj, LZ Gorenjske, 80
10. Boris Planinc, LZ Celje, 80

NA UMETNE GOLOBE

Ekipa

1. ZLD Ljubljana, 175 serstreljenih golobov od 200 možnih

2. ZLD Ptuj, 163
3. LZ Maribor I, 161
4. Maribor II, 153
5. LZ Prekmurje, 149
6. LZ Posavje, 143
7. LZ Postojna, 142
8. LZ Celje, 138
9. LZ Novo mesto, 135
10. LZ Gor. Radgona, 129

Posamezniki

1. Peter Dimic, ZLD Ljubljana, 47 sestreljenih golobov od 50 možnih
2. Jože Zadnikar, ZLD Ljubljana, 47
3. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana, 46
4. Janez Šekoranja, LZ Posavje, 46
5. Vlado Keber, LZ Celje, 45
6. Jože Lobnik, LZ Maribor, 43
7. Slavko Jerenko, ZLD Ptuj, 43
8. Janko Rožmarin, ZLD Ptuj, 42
9. Branko Radišič, LZ Prekmurje, 41
10. Mirko Krulc, LZ Maribor, 41

KOMBINACIJA — NA GOLOBE IN SRNJAKA

Ekipe

1. ZLD Ljubljana, 684 točk
2. LZ Maribor I, 603
3. LZ Posavje, 585
4. ZLD Ptuj, 574
5. LZ Celje, 568
6. LZ Prekmurje, 553
7. LZ Postojna, 545
8. LZ Gor. Radgona, 527
9. LZ Novo mesto, 525
10. LZ Maribor II, 521

Posamezniki

1. Peter Dimic, ZLD Ljubljana, 186 točk
2. Jože Zadnikar, ZLD Ljubljana, 174
3. Bogdan Jež, ZLD Ljubljana, 169
4. Janez Šekoranja, LZ Posavje, 166
5. Vlado Keber, LZ Celje, 165
6. Mirko Krulc, LZ Maribor, 163
7. Franc Dekleva, LZ Postojna, 157
8. Jože Lobnik, LZ Maribor, 156
9. Slavko Milič, LZ Postojna, 156
10. Stipe Filipović, LZ Postojna, 156

V soboto in nedeljo, 16. in 17. 7., so bili tudi izpiti za

sodnike lovskih strelskih tekmovanj. Prijavljenih je bilo 8 kandidatov, ki so izpit vsi uspešno opravili. Z njihovim znanjem smo lahko zadovoljni. V bodoče pa bo treba tudi organizirati seminarje za strelske referente lovskih družin in jih usposobiti za organizacijo, vodstvo in sojenje. V programu strelske komisije LZS so namreč obvezna strelska tekmovanja v vseh lovskih družinah. Ta tekmovanja naj bi vodili referenti za strelstvo LD.

V programu komisije za strelstvo LZS je tudi uvesti streljanje na leteče cilje in tarčo srnjaka kot praktični del lovskega izpita, kar v mnogih deželah že imajo. Če bo kandidat hotel uspešno opraviti ta del izpita, se bo moral nanj torej pripravljati, pri tem pa mu bo pomoč družinskega strelskega referenta potrebna. Iz navedenega je razvidno, da želimo pospešiti razvoj lovskega strelstva pri nas in v to dejavnost zajeti vse lovce.

J. S.

Lovsko leto naj se ujema s koledarskim

Zveza lovskih družin (ZLD) Ptuj, ki povezuje lovske družine na območju občin Ormož in Ptuj, je imela 26. junija t. l. svojo redno letno konferenco. Udeležba

je bila polnoštevila. Udeležila sta se je tudi predsednik LZS generalpolkovnik Rado Pehaček in član nadzornega odbora LZS dr. Jože Benigar.

Delegati so živahno razpravljali o poročilih. Večina se je tudi zavzemala, da naj bi lovsko leto sovpadalo s koledarskim. S tem bi odpravili marsikako nevspečnost tudi pri tajniškem in blagajniškem poslovanju. Občni zbori LD bi se premaknili na zimski čas, kar bi bilo vsekakor koristno za lovsko organizacijo kakor tudi za divjad. Na zimskih sestankih bi se poleg drugega namreč lahko tudi dogovarjali o skupni pomoči divjadi v zimski stiski. Zgodnji spomladanski čas bi lahko uporabili za dela v lovišču, za streljanje na umetne golobe in tarčo srnjaka. Spomladi je primeren čas za kontakte s sosednjimi lovske družinami zunaj v naravi, na raznih tekmovanjih ali delovnih akcijah. Zima je primernejša za pisarniška dela, torej tudi za občne zbere. Delovanje lovske družin bi tako časovno uskladili tudi s poslovanjem občinskih skupščin in drugih organizacij (kmetijstvo, gozdarstvo).

Dalje so se delegati zavzemali za skrajšanje lovne dobe zlasti mali divjadi. Ni potrebno in celo nelovsko je, da npr. lovni

čas na fazane in zajce sega do 15. januarja. Nehumano je, da lovni čas za več vrst vodne divjadi (razne race itd.) sega preko vse zime do konca marca, ko nekatere teh ptic že pričenjajo gnezdit. Lov na vso to divjad bi lahko zaključili s koncem koledarskega leta. Lovci se moramo namreč prizadevati, da lovno dobo vsej divjadi čim bolj skrajšamo, povečamo pa naše lovsko udejstvovanje pri ohranjanju divjadi, v skrbi za njeno zaščito. V zimskem času se udejstvujemo v lovu na lisice in druge lovu škodljive živali. Velik del naših lovske družin je že večini plemenite divjadi skrajšal lovno dobo do konca koledarskega leta in je v januarju ne lovi več. Tako se je tudi na ta način s svojim lovskim letom približal koledarskemu letu. Torej je možno že konec koledarskega leta napraviti tudi statistično poročilo o uplenjeni divjadi. ZLD Ptuj predlaga, da lov na vso malo divjad preneha konec koledarskega leta, lovsko leto pa naj bi se uskladilo s koledarskim.

Na tem zboru je bil z navdušenjem sprejet za častnega člana Zveze lovske družin Ptuj dolgoletni predsednik Lovske zveze Slovenije dr. Jože Benigar, v znak priznanja za njegovo veliko delo v lovstvu.

Jožko Korpar

Foto P. Jelenič: Pri lovski koči LD Črnomelj na Konjskem hribu

Lovsko srečanje v Radljah ob Dravi

Lepo nedeljsko jutro in budnica domače godbe na pihala sta dvignila na noge staro in mlado. Vse je že pred osmo uro napolnilo prostor pred kulturnim domom. Prišli so lovci in drugi ljubitelji narave ter divjadi iz vseh krajev ob Dravi, s Pohorja in Kozjaka, iz Mežiške in Mislinjske doline, iz Maribora in iz onstran meje. Ljudje vseh poklicev in starosti so si želeli ogledati lovsko razstavo, film o gojitvi jelenjadi in posegu človeka v naravo. Tudi predavanje o gojitvi srnjadi, ki ga je pripravila LZ Maribor, je pritegnilo velik krog poslušalcev. Čeprav so se kazalci na uri že krepko pomikali na 12. uro, je nabito polna dvorana kulturnega doma zdržala do kraja.

Lovska razstava je bila veren prikaz narave. Gozdovi in vode so bili predstavljeni v dvoranu. Tu smo videli od gamsa, jelenjadi do najbolj zastopane srnjadi, zvite lisice, jazbeca, kune zlatice, zajca, fazana, kljunača, ob vodah so bile čaplje, race mlakarice, ponirki in druge ptice. S stene so nas gledali kragulji in skobci.

Po ogledu razstave je bilo še tekmovanje za najbolj izviren lovski nahrbtnik. Lahko smo videli različne nahrbtnike, prepričljivo pa je zmagal s svojim nahrbtnikom Mirko Volmajer mlajši iz LD Kapla.

Srečanje se je nato nadaljevalo v gostiščih ob lovskih šegah in latinščini. Sklenjena so bila številna poznanstva in razpršeni oblaki nesporazumov, saj nas druži skupni cilj, da ohranimo našo naravo in divjad sebi in našim potomcem.

Lovci in drugi ljubitelji narave so hvaležni vsem, ki so s svojo zamisljivo in nesebičnim delom omogočili to lepo lovsko srečanje. Le škoda, da je bila lovška razstava odprta le nekaj dni, saj je bilo vanjo vložena mnogo dela. Lovsko srečanje, ki je bilo

25. 4. 1971, so pripravile lovske družine Kapla, Muta, Remšnik, »Janžev vrh«-Ribnica, »Zeleni vrh«-Vuhred, »Orlica«-Vuzenica, Podvelka in Radlje.

Maks Jamšek

Strelesko prvenstvo LZ Gorenjske

V nedeljo, 20. junija, je komisija za strelstvo LZ Gorenjske skupno z LD Križna gora organizirala strelesko tekmovanje, kakršno je sicer vsako leto. Tekmovanje je bilo na novem strelišču pri lovski koči LD Križna gora. V preteklem letu so namreč marljivi člani te najmanjše gorenjske LD s prostovoljnim delom zgradili betonsko strelišče, opremljeno z baterijo treh strojev za metanje umetnih golobov. K tekmovanju se je prijavilo do sedaj največje število ekip lovskih družin: 14 za tekmovanje na umetne golobe in 18 za tekmovanje v tarčo srnjaka. Tekmovanje je bilo v treh disciplinah: na umetne golobe, v tarčo srnjaka z MK puško na 35 m brez strelnega daljnogleda, stojé in v tarčo srnjaka na 50 m s strelnim daljnogledom; to zadnje le za posameznike.

Rezultati:

Ekipa (možnost 30 golobov):

1. LD Jošt (Fabjan, Klemen, Zavrl) — 21
2. LD Šenčur (Grašič, Jalen, Kirbiš) — 19
3. LD Bled (Brodnik, Kapš, Urevc) — 19

Posamezniki (možnost 10 golobov):

1. Jože Klemen, LD Jošt — 9
2. Janez Markelj, LD Kovor — 8
3. Stane Kapš, LD Bled — 8

Ekipa (srnjak na 35 m):

1. LD Tržič (Primožič, Pintar, Štefe) — 223 krogov od 300 možnih
2. LD Udin boršt (Klemenc, Švab, Vester) — 212
3. LD Bled (Fon, Kotnik, Korošec) — 211

Posamezniki (srnjak na 35 m):

1. Tone Prestor, LD Tržič — 84 krogov od 100 možnih
2. Alojz Grm, LD Kranjska gora — 83
3. Ivo Zavrl, LD Jošt — 81

Posamezniki (srnjak na 50 m):

1. Andrej Hafner, LD Križna gora — 48 krogov od 50 možnih
2. Stane Čadež, LD Križna gora — 48
3. Rajko Marenčič st., LD Železniki — 47

Po končanem tekmovanju je predsednik gorenjske LZ Miloš Kelih podelil najbolje uvrščeni ekipam diplome, najboljšim posameznikom pa pokale v trajno last. Podeljeno pa je bilo tudi 30 zlatih, srebrnih in bronastih streleskih znakov LZS.

B. Galjot

Izenačena borba na Mrzlem vrhu

LD Dole je letos prevzela skrb za strelesko tekmovanje za prvenstvo Lovske zveze Idrija. Tekmovanje je bilo v streljanju z malokalibrsko puško na tarčo srnjaka. 27. junija se je zbralo na strelišču na Mrzlem vrhu 11 ekip. Tekmovanje je vodil streleski sodnik Pavel Jereb. Borba je bila ostra

in do zadnjega ni bilo jasno, katera ekipa bo osvojila prehodni pokal.

Uspehi:

Ekipa

1. LD Idrija, 281 točk, osvojitev prehodnega pokala
2. LD Cerčno, 272
3. LD Spodnja Idrija, 269

Posamezniki

1. Lado Poljanec, LD Idrija, 87 točk
2. Rajko Kavčič, LD Javornik, 83
3. Jože Kenda, LD Cerčno, 75

Na tem tekmovanju so si lovci priborili 23 značk odličnega strelca (2 zlati, 6 srebrnih, 15 bronastih). Z veseljem ugotavljamo, da je bil na Idrijskem v nekaj letih dosežen viden napredek v streleskem športu:

Leto	Število tekmovalcev	Število strelcev, ki so presegli 60 točk
1968	34	7
1969	37	9
1970	42	8
1971	55	23

Na zadnjem tekmovanju je sodelovala petina lovcev idrijske LZ, 41 % nastopajočih pa je osvojilo eno od značk odličnega strelca.

Franc Rudolf

Foto F. Cvenkel: Z lanskega streleskega prvenstva LZ Gorenjske v Ribnem pri Bledu

Lovski družini sta tekmovali

LD Višnja gora se je 11. 7. 1971 udeležila meddružinskega tekmovanja na umetne golobe in na tarčo srnjaka, ki ga že več let prireja LD Šmartno pri Litiji.

Zjutraj se je na Grilovcu, kjer ima LD Šmartno svoj lovski dom, zbralo lepo število lovcev. Iz LD Višnja gora se je tekmovanja udeležilo 6 strelcev: tričlanska ekipa na umetne golobe in ekipa na tarčo srnjaka. Uspešnejši so bili strelci LD Višnja gora, v obeh disciplinah. Prva ekipa (Baltič, Groznik, Habjan) je na umetne golobe osvojila prvo mesto in prejela zlato plaketo. Druga ekipa LD Višnja gora (Koren, Košak, Miklavčič) si je na tarčo srnjaka priborila srebrno plaketo. Vsi tekmovalci posamezniki so prejeli lepa praktična darila.

LD Šmartno je tekmovanje brezhibno organizirala in uspešno izpeljala. LD Višnja gora se najlepše zahvaljuje za izkazano gostoljubje, v prepričanju, da se bomo še večkrat srečali na podobnih prireditvah.

Sl. Ponikvar,
LD Višnja gora

Družabno srečanje v LD Juršinci

Lovska družina Juršinci je pred nedavnim v svojem novozgrajenem lovskem domu pripravila tradicionalno družabno srečanje lovcev in njihovih soprog. Tako se člani zelene bratovščine v Juršincih vsaj enkrat letno kolektivno oddolžijo svojim ženam, ki morajo marsikatero nedeljo, še posebno v lovni sezoni, preživeti same.

Družabno srečanje je bilo pestro — z lovskim krstom in drugimi lovskimi šegami, z dobrim prigrizkom ter s kapljico domačega vina iz okoliških slovenskogoriških vinogradov. K dobri volji so prispevali še domači harmonikar in pevc.

Dva najzaslužnejša in najstarejša člana LD Anton Slodnjak in Janez Pignar sta na srečanju prejela odlikovanje Lovske zveze Slovenije. Še mnogo lovskih uspehov jima je zaželel Simon Toplak, predsednik LD Juršinci.

Lovski krst so prestali »novopečeni« člani LD Ignac Šoštarčič, Franček Majerič, Milan Gačnik in Stanko Toplak, ki so bili po tem starem lovskem običaju sprejeti med lovske tovariše.

Štefan Gačnik

Odlikovanja

Upravni in izvršni odbor Lovske zveze Slovenije sta na predlog lovskih družin, področnih lovskih zvez ter komisije za odlikovanja LZS na svojih sejah od 1. 1. 1971 do 31. 8. 1971 odlikovala več članov lovske organizacije.

Z redom za lovske zasluge

I. stopnje sta bila odlikovana Ivo Skerlovnik in Mirko Kumer, oba LZ Maribor.

Z redom za lovske zasluge

II. stopnje so bili odlikovani:
Franci Primožič, Dušan Roblek, Vido Drobnič, Ivo Drobnič, ing. Ivan Hafner — LZ Gorenjske;

Ivan Onuk, Forte Paradiž, Jože Gomivnik, Ivan Brinovec, Anton Kolar, Adolf Černeck, Miloš Juvan, Anton Pernat, Alojz Rožej, Rajko Vraber, Hrabro Pernat, Franc Lipovšek, Franc Slamnič — LZ Maribor;

Jože Groznik — LZ Zavsavje;

Martin Cvelbar — LZ Novo mesto;

Janko Manfreda — ZGD »Jelen« Snežnik;

Ciril Bradaškja, Jože Debeve — ZGD »Triglav« Bled;

Franc Krašovec — GL LZS »Ljubljanski vrh«;

Peter Dobrila, Jože Šemrov, Pavel Lošterk, Ivan Zavašnik — ZLD Ljubljana;

Konrad Pevec, Zvonimir Vidic, Alfonz Koser, Leopold Savinek — LZ Celje;

Pri lovskem krstu v LD Juršinci: Franček Majerič globoko razmišlja o zastavljenem vprašanju, vendar »useka« mimo

Janez Steržaj — LZ Notranjske;

Anton Zorčič, Konrad Sajdl — LZ Posavje.

Komisija za odlikovanja Lovske zveze Slovenije je v tem obdobju podelila znak za lovske zasluge več zaslužnim lovcem. Znak za lovske zasluge so prejeli —

LZ Celje: Jurij Kamenšek, Stane Pergovnik, Anton Brložnik, dr. Drago Dečko, Slavko Penšek, Drago Rak, Jože Kompan, Silvo Pavlinc, Franc Horjak, Franc Vodušek ml., Vincenc Kitak, Tone Kropušek;

LZ Gornja Radgona: Stane Ribič, Jakob Stanjko, Cita Bračič in Alojz Košak;

LZ Gorenjske: Janko Poljanec, Jože Klemen, Alojz Cvenkelj, Albin Jensterle, Alojz Fišer, Marjan Langus, Ivan Zemva, Andrej Virnik, Drago Štefe, Milan Ogris, Franc Primožič, Metod Balderman, Slavko Šušteršič;

LZ Koper: Mirko Nemeč, Jože Debernardi, Stanko Vatovec, Albin Juriševič, Franc Rapuš, Virgilij Panger, Emil Šuber, Lazar Benčič, Bruno Novel, Ivan Koren, Pepi Jakomin, Alojz Bandelj, Jakob Draksler, Ivan Piško, Karel Hrvatin;

ZLD Ljubljana: Leopold Sever, Anton Škrjanc, Avgust Grčar, Franc Pangeršič, Franc Škrjanc, Alojz Uršič, Jelo Gašperšič in Drago Šumak;

LZ Novo mesto: Franc Kogoj, Franc Markovič, Ivan

Šobar, Alojz Florjančič, Martin Uhernik, Franc Vehar;

ZLD Ptuj: Alojz Skaza, Jakob Klasinc, Stanko Lah, Jože Frangež;

LZ MARIBOR: Franc Hafner, Ivan Bezjak, Janez Brlogar, Leopold Vutolen, Stanislav Čuček, Janez Čuček, Ivan Muršak, Ivan Ferik, Feliks Lubas, Ivan Keber, Anton Jeznik, Tone Metlika, Ivan Kac, Ivan Mazgan, Miha Repnik, Ivan Knez, Karel Polanc, Alfred Pirher, Karel Aberšek, ing. Metod Sekirnik, Stanko Špenga, Vlado Domanjko, Franc Kožar, Jože Muc, Emil Krištof, Maks Pokrivač, Jožef Čerič, Jožef Sačadin, Alojz Zorman, Franc Valenčak, Leo Juh, Rudolf Kumprej, Matija Apohal, Vinko Volmajer, Ivan Petar, Jožef Garmut, Karel Krihbaum, Franjo Motaln, Adi Pozne, Janez Brdnik, Ignac Tomažič, Alojz Vezjak, Anton Slomšek, Alojz Erjavc, Jože Mrakič, Franc Kranjc, Peter Jelek, Simon Krepfl, Alojz Koser, Jože Turk, Rudi Kranjc, Franc Ranc, Rok Mravljak, Ferdo Kolenc, Jože Čegovnik, Ivan Maier, Alojz Antončič, Franc Kos, Rudi Mihev, Boris Dernovšek, Stane Vernik, Milan Dovnik, Janko Tomec, Franc Rupnik, Franc Kurnik, Franc Štimec, Dušan Dougan, Karel Zafošnik, Roman Kikl, Štefan Stopar.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Jubilanti

Alojz Škerbic je maja letos praznoval svoj 70. rojstni dan. Dolgoletnemu družinskemu blagajniku ter članu upravnega in nadzornega odbora ter več komisij je Lovska zveza Slovenije podelila za njegov trud v naši LD znak za lovske zasluge. Dobremu lovskega tovarišu želimo, da bi še mnogo let čuval predele našega lovišča in imel pri čakanju škodljive divjadi še mnogo užitka in uspehov.

Člani LD Trbovlje
— P. M.

Žani Rauter je dopolnil 60 let. Soustanovitelju, dolgoletnemu funkcionarju in vzgojitelju mladih lovcev želimo še veliko lovskega užitka ter krepkega zdravja.

LD Šentjur pri Celju

Viktor Lobnik je julija letos praznoval svoj življenjski jubilej — 70-letnico. V lovske vrste je stopil 1921. leta, zato hkrati slavi tudi 50-letnico uspešnega lovskega udejstvovanja. Slavljencec je soustanovitelj LD Hoče ter dolgoletni član upravnega in predsednik nadzornega odbora. Za priznano in požrtvovalno delo v lovski organizaciji je bil odlikovan. Ob jubileju mu vsi hoški lovci iskreno čestitamo, z željo, da bi se zdrav in veder še mnogo let udeleževal naših prelepih jesenskih brakad.

LD Hoče — O. G.

Janez Janežič — Debenški grof — je pred kratkim praznoval svoj 75-letni življenjski praznik. Že kratkohljučnika ga je njegov oče, gozdar pri grofu Barbotu na Rakovniku pri Šentrupertu, učil vzgajati fazane. Še kot mladeniču pa je obesil na ramo lovsko puško, ki jo Janez še danes

Alojz Škerbic

Viktor Lobnik

Janez Janežič

zvesto nosi. Leta 1920 je prevzel delo svojega pokojnega očeta. V NOB je pričel aktivno delovati že leta 1941, skupaj z vso svojo številno družino. Skoraj ni partizana, ki se je boril na Dolenjskem, da ne bi poznal današnjega slavljenca. Dragi Janez, k Tvojemu visokemu jubileju Ti želimo

Franc Habe

še mnogo zdravih, zadovoljnih let ter vselej ravne cevi.

Lovski tovariši — T. Č.

Franc Habe praznuje svojo 70-letnico in 50-letnico udejstvovanja v zeleni bratovščini. Vedno je bil aktiven član LD Javornik. Več let je bil član UO, blagajnik in predsednik nadzornega odbora.

Delu se ni odpovedal, čeprav smo ga na zadnjem občnem zboru imenovali za častnega člana LD Javornik.

Za svoje dolgo in uspešno delovanje je dobil priznanje in znak LZ Gorica ter znak za lovske zasluge LZ Slovenije. Ob njegovem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo, da bi še dolgo uspešno gojil divjad.

Lovci LD Javornik

viteljih graščine grofa Windischgretza. V obdobju med obema vojnama je bil zakupnik lovišča. Po osvoboditvi soustanovitelj LD Podsreda, večletni član njenega uprav. odbora, član LD pa vse do svoje smrti. Bil je skromen in nadvse priljubljen, sodeloval je tudi v NOB. Na njegovi zadnji poti smo se od nepozabnega člana poslovili vsi lovci.

Franc Jereb, dolgoletni član naše LD, se je od nas za vedno poslovil v 68. letu starosti. Uresničili smo mu njegovo zadnjo željo in ob odprtem grobu mu je poslednjič zadonel lovski rog. Njegov glas se je razlegel po okoliških hribih, ki jih je Franc nadvse ljubil. Priljubljenega in duhovitega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Podsreda — Z. D.

Ciril Križnarju, članu naše LD, je 3. junija 1971 zadonel lovski rog v poslednje slovo. Dobri tovariš Ciril nas je v 58. letu starosti za vedno zapustil. Na zadnji poti smo ga spremljali LD Škofja Loka in LD Gorenja vas s prapori in drugi lovci. Poslovilne besede našemu nepozabnemu tovarišu je spregovoril predsednik LD Škofja Loka Janko Poljanec. Ljubitelja in rejca dobrih lovskega psov bomo težko pogrešali. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

LD Škofja Loka
— M. M.

Umrli

Iz LD Podsreda ...

V letu 1970 smo se podesredski lovci poslovili od dveh zaslužnih lovcev:

Martin Motoh, umrl v starosti 76 let, lovec od leta 1914. Sprva gonjač, pozneje pa lovec pri takratnih upra-

Jože Štraus, dolgoletni član naše LD, nas je za vedno zapustil v 64. letu starosti. Vzornemu lovcu je bilo zapušeno mesto starešine, nato je bil kinološki referent in gospodar lovske kočje. Ni mu bilo težko prebiti noči in dneve v lovišču, saj je bil skrben gojitelj in varuh divjadi. Lovci ga bomo kot vzornega dolgoletnega lovskega tovariša ohranili v lepem in trajnem spominu.

LD Radvanje

Ing. Zlatko Turkalj

Letos o kresu je preminil v Ogulinu gozd. inženir in priznani lovec Zlatko Turkalj, star 86 let, znanstveni sodelavec Inštituta za gozdarstvo univerze v Zagrebu. Petdeset let je bil tudi naročnik našega glasila in zvest njegov strokovni sodelavec. Posebno je posegal na polje biologije naše divjadi, predvsem s študijami o divjem petelinu, npr. »Veliki tetrijeb Hrvatske«, »O resama na prstima vel. tetrijeba«. Hrvatska knjiga Zagreb mu je izdala knjigo »Divljač visokog lova na Krašu«, v Šumarskem listu je med drugim izšla študija »O jačini i težini naše divljači«. V razpravi »Vel. tetrijeb Hrvatske« se zavzema, da bi lov na petelina prenesli na jesen, ker je spomladni lov proti načelom lovske etike in biologije. Izdaje svojega priročnika »Lov i osnovi lovne privrede« pa ni dočakal. Iz vseh številnih njegovih spisov odseva predanost in ljubezen do narave. Kot gozdar, priznan lovec in varuh divjadi je bil oster in globok opazovalec dogajanj v prirodi, predvsem življenja divjadi. Svoje strokovne študije je dovršil na takratni gozdarski akademiji filozofske fakultete univerze v Zagrebu in bil neumoren kulturni delavec do svoje častiljive starosti. Zopet je omahnilo košato drevo v mogočnem gozdu našega lovstva in gozdarstva. S spoštovanjem se bomo spominjali našega zvestega lovskega tovariša.

M. Š.

Franc Ramovž, član LD Jelovica, je 23. 5. 1971 tragično preminil. Kot ljubitelj naših planin je kljub svoji visoki starosti vsako leto po večkrat obiskal našega skalnega očaka — Triglav. Bil je tudi navdušen lovec in zaradi svoje skromnosti, discipliniranosti in pridnosti zelo priljubljen. Udeleževal se je vseh akcij lovske družine. Tudi v zimskem času je kljub mrazu in visokemu snegu — čeprav najstarejši član LD — nosil hrano na krmišča in s svojim vzorom vzpodbujal mlajše lovce k delu in ljubezni do divjadi. Nekaj dni pred smrtjo je na občnem zboru LD prejel diplomu

častnega člana za svojo 85-letnico in namesto, da bi našemu priljubljenemu tovarišu čestitali v našem »Lovcu« k njegovemu visokemu jubileju, je usoda hotela, da z žalostjo sporočamo njegovo smrt. Častitljivemu tovarišu trajen spomin!

LD Jelovica — M. P.

Lovska kinologija

Da ne bo razočaranja

Naš neumorni kinološki strokovnjak Slavko Kovač je v 4. št. letošnjega Lovca napisal poučen informativni članek »Lovski psi na med-

narodni razstavi v Ljubljani«. V naslednjem pa bi dodal nekaj še jaz.

Ko sem si ogledal to vzorno prireditev in naše sodnike, ki so ocenjevali naše štirinožne zveste spremljevalce, sem pomislil, koliko truda in volje vlagajo kinologi v svoje delo, da bi pri nas imeli res kvalitetne pse. Hkrati nam pa pasji barantači s svojimi špekulacijami kvarijo uspehe in sramotijo ljubitelje psov. Teh pasjih barantačev ne vidiš na kinoloških prireditvah, ker jih zanima le denar. Kje so vzroki, da se nam standardne pasme ne utrdijo. Več primerov mi je znanih z naše Koroške, še več pa z Dolenjske, npr.:

Pogine psica ali pes s prav dobro ali odlično oceno. Eden kot drugi sta priporočena kot plemenjaka. Namesto da bi lastnik vrnil rodovnik poginulega psa kinološki organizaciji, ga obdrži in baranta z njim. Nekje stakne psa križanca, ki je nekoliko podoben poginulemu. Z rodovnikom mrtvega plemenitega psa ima sedaj križanec pravico do parjenja, saj je v rodovniku vpisano, da ima prav dobro ali odlično oceno ter da je opravil preizkušnjo oz. tekmo. Kinološki organizaciji seveda ni znana ta goljufija. Potomci teh psov seveda prejmejo potrdilo, da so čistokrvni. Lastniki, ki so jih kupili, so kasneje navadno pri telesni ocenitvi psov razočarani. Sodniki store svojo dolžnost, jim vpišejo nezadostno oceno in za paritev ne priporoče. Ti barantači pa ne prodajajo »svoje plemenjake« v domačem kraju, pač pa v oddaljenejše kraje. Zgodi se, da lastnik pred prodajo resastega istrskega »plemenjaka« ostriže, da zgleda plemenitejši. »Nemški kratkodlaki ptičar« je podoben pravemu ptičarju samo po odrezanem repu, sicer pa ne veš, ali je bolj volčjak kakor buldog. Odlično brak-jazbečarko je lastnik peljal k plemenjaku. Med potjo domov je gospodar v vaški gostilni obležal za mizo, psica pa je nadaljevala svatovanje. Možakar se je vrnil drugi dan do-

mov, psica pa čez dva dni, potem ko se je spečala z raznimi vaškimi cucki. Mladiči so seveda prejeli vsi dokumente in bili prodani kot potomci najboljšega plemenjaka.

Zaradi ljubega miru pa ni v lovski družini nikogar, ki bi napravil red. Svetujem tovarišem lovcem, ki nameravajo nabaviti mladega psa, da se obračajo za nasvet na naše znane kinološke sodnike. Ti poznajo poštene rejce in vam bodo svetovali, da ne bo kasneje razočaranja. Svetovali vam bodo, kaj in kje nabaviti. Mogoče bo treba malo dlje po mladiča in bo nekoliko dražji, a pozneje vam ne bo žal.

Pa še nekaj. Nekatere LD in področne LZ nabavljajo in ponujajo pod določenimi pogoji članom brezplačno lovske pse kot lastnino LD oz. LZ. Jaz osebno sem proti temu. Zakaj? Iz prakse vem, da LD oz. njeni člani nimajo koristi od takih psov. Članom je pes večkrat vsiljen, zato ima navadno res »pasje« življenje. Kdor ima veselje do psa, bo imel tudi toliko denarja, da si ga bo kupil. Če ima denar za avtomobil, televizijo itd., ga bo imel tudi za psa, če je lovec. Sicer je pa bolje, da psa nima. LD in LZ naj bi sredstva v ta namen raje uporabljala za nagrade uspešnim vodnikom na kinoloških prireditvah itd. Vsaka LD z veliko parkljesto divjadjo naj bi imela psa, veččega dela po krvnem sledu. Vprašam, koliko LD ima take pse? Mislil, da bi bile številke porazne. Pa tudi lovski turizem uganjamo brez psov, večjih dela po krvnem sledu! Ali mar ne piše v ceniku za lov inozemskih lovske gostov, da plača gost določeno odškodnino za zastreljeno veliko divjad le pod pogojem, če je bil v navzočnosti lovskega gosta uporabljen pes, večč dela po krvnem sledu?! Če takega psa ni, torej tujec ni dolžan plačati zastreljene divjadi, ki v mukah pogine in propade v škodo lovske organizacije. Pa še nekaj smešnega in

resnega hkrati. Vidiš trop istrskih goničev pri lovu na fazane. Psi nekaj sto metrov pred lovci, fazani pa prav toliko pred psi. Končna ugotovitev: Ni uspeha. — Mislim, da bi morali člani LD, ko nabavljajo pse, že naprej premisliti, kakšne pasme psa bodo nabavili, da ne bo pozneje razočaranja.

Marsikdo je razočaran, tudi jaz. Ko sem se preselil v blok, sem se moral ločiti od svoje ljubljenske, ker je po odloku občine Trebnje prepovedano držati pse v blokih. Menim, da je odlok krivičen. Tukaj na podeželju je to zabranjeno, v mestih kot v Ljubljani, Kočevju in Mariboru pa ne.

Tako sem ostal na starost brez zvestega spremljevalca po lepem dolenskem lovišču.

Tone Črnač

Skupščina Mednarodne kinološke zveze (FCI) na Portugalskem

Od 24. do 26. junija 1971 je bila v Estorilu, letoviškem kraju na obali Atlantika blizu Lizbone, letna skupščina FCI (Federation

Cynologique Internationale). Na skupščini je bilo 36 delegatov iz 25 držav članic FCI in 7 članov vodstva te mednarodne organizacije. Jugoslavijo so zastopali predsednik KZS in podpredsednik JKS Franjo Bulc, Tibor Lovrenčič, Slobodan Pavlović in dr. Milorad Tadić.

Skupščina je obravnavala razna strokovna in organizacijska vprašanja, ki zadevajo mednarodno kinologijo.

Pri delu te mednarodne organizacije je v glavnem čutili dve skupini. V eni so evropske severne države, ZR Nemčija, Švica in južnoameriške države. V drugi Francija, Belgija, Italija in Avstrija, ki na splošno nastopajo enotno s svojimi predlogi kakor tudi pri glasovanjih. Severne dežele se posebno zavzemajo za večjo liberizacijo predpisov o standardih. Vzhodne dežele, kolikor so sploh članice FCI, nastopajo brez svojih izrazitih skupnih stališč. Sov. zveza in Bolgarija nista članici FCI. Poljska se letos ni udeležila skupščine in je za svojega zastopnika pooblastila Belgijo. Kako se sicer odraža politično ozračje tudi v

FCI, naj pove tale primer: Ko je bil delegat Izraela izvoljen v komisijo za službene pse, je delegat Maroka demonstrativno zapustil skupščino.

Delegati Švice se že več let potegujejo in naravnost pritiskajo, da sedež FCI ne bi bil v Belgiji, ampak v Švici.

V novo vodstvo FCI so bili izvoljeni: Brazilec za predsednika, Zahodni Nmec za podpredsednika, Belgijec za sekretarja, Šved za blagajnika, kot člani pa iz Švice, Jugoslavije in Monaka. Francoska delegacija je bila zelo nezadovoljna, ker je mesto njihovega člana v FCI zasedla monaška princeza. Francozi so celo zagrozili z izstopom iz FCI, češ da se s tem omalovažuje Francija, ki ima največ kinoloških prireditev in največ psov ter da ima FCI največje dohodke od Francije.

Veliko besed je bilo na skupščini o novem statutu FCI. Predlog bo pripravilo novo vodstvo FCI, dopolnila pa ga bo še pravna komisija.

Že na prejšnji skupščini so bili naši delegati izvoljeni v 3 komisije: za standarde, za kontinentalne ptičarje,

za znanstveno delo; na skupščini v Estorilu pa še v komisijo za jamarje. Prihodnje leto bo skupščina FCI v Braziliji, leta 1973 pa v ZR Nemčiji. Torej naš lanskoletni predlog, da naj bi bila skupščina l. 1973 v Jugoslaviji, ni bil sprejet. Zato se je naša delegacija potegovala za skupščino v Jugoslaviji leta 1974.

Ob zaključku skupščine, 26. in 27. junija, je bila v Estorilu v parku na prostem dvodnevna mednarodna razstava psov. Vsak pes pod svojim senčnikom. Portugalska ima precej avtohtonih pasem. Naši delegati so videli tudi predstavnika portugalskih ovčarjev, posev enakega našemu šarplanincu. Na razstavi so bili tudi majhni portugalski psi, ki jih vadijo za izganjanje kuncev iz rovov. Najbolj zanimiv pa je bil kodru podoban pes, ki ga Portugalci uporabljajo za lov na ribe. Razstavljenih je bilo več športnih kakor lovskih psov. Psi na Portugalskem so razmeroma zelo dragi. Na razstavi so bili npr. naprodaj 2 meseca stari bokserji po 5000 eskusov, kar bi bilo nekako po 190 dolarjev ali 2850,00 din. Sicer je pa na splošno življenje na Portugalskem za 30 % dražje kakor v Španiji ali za ca. 20 % dražje kakor v Jugoslaviji.

Portugalci pa so na splošno veliki ljubitelji psov. To med drugim tudi dokazuje, da so podjetja in razne organizacije poklonile (brezplačno!) za najlepše pse na razstavi kar 180 pokalov. Razstavo je obiskal tudi predsednik portugalske republike.

-elf-

Preizkušnja zasnove ptičarjev z območja LZ Gornja Radgona

je bila 18. 4. 1971 v lovišču Slatina Radenci. Vreme je bilo zelo ugodno in za preizkušnjo določeni del lovišča primeren. Toda divjadi je bilo premalo, predvsem zajcev. Zaradi tega je bil na zajčjem sledu preizkušen le en pes. Sicer pa je bilo preizkušenih 9 psov, v

Na skupščini — v odmoru — (z leve) Franjo Bulc, dr. Milorad Tadić, Švicar Paul Rup, Tibor Lovrenčič

zrejni skupini 8, v spomladanski skupini 1.

Uspehi zrejne skupine (mlajši psi, poleženi l. 1970): Biser Hrašenski, RMPki 3737, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Anton Kolarič, Apače. Zanesljiv nos, v drugih predmetih poprečen, v stoji omahljiv, za sled nevidnega zajca je pokazal rahlo zanimanje; 87 točk, III. oc.

Aran, RMPki 3721, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Maks Petretič, Slatina Radenci. V vseh predmetih pozitiven, najboljši pes celotne preizkušnje, škoda, da ni prišel na zajca; 90 točk.

Cena (Lori), RMPki 3798, tel. še neocenjena, lastnik in vodnik dr. Erik Kline, Slatina Radenci. Zanesljiv nos, vztrajno in hitro iskanje, v stoji in natezanju ni dovolj utrjena. Škoda, da ni prišla na zajca; 80 točk.

Bora Hrašenska, RMPki 3742, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Jakob Čuk, Hrastje-Mota. Ta lepa psica je bila premalo vodena, vendar je pokazala pozitivne zasnove, na zajca ni prišla; 79 točk.

Beba Hrašenska, RMPki 3741, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Franc Kavčič, Segovci. Na polju zelo umirjena, kar ni v skladu s to pasmo. Nos zanesljiv, v drugih predmetih pod poprečjem; 76 točk.

Agica (Aga), RMPki 3725, telesno še neocenjena, lastnik in vodnik Franc Šantel, Črešnjevci. Dober nos, do stoji ni prišlo, čeprav je večkrat prišla na perjad, njeno natezanje je »prehitro«, na zajca ni prišla, ubogljivost zelo pomanjkljiva; 73 točk.

Dva vodnika s psoma sta odstopila. V pomladanski skupini (starejši psi) je bila preizkušena le:

Biba, RMPki 5670, JRPnkd 8416, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Franc Hojnik, Celje. V predmetih zasnove visoko pozitivna, v odložitvi in pred zajcem pa je popolnoma odpovedala. Pri boljši ubogljivosti bi bila njena uporabnost boljša; 105 točk, II. ocena.

Ivan Caf,
kinol. sodnik

Preizkušnja zasnove ptičarjev na Krškem polju 25. 4. 1971

Bila je skrbno pripravljena. Ocenjevanje zunanosti in preizkušnja psov sta bili v lovišču LD Krško. Primerena vlaga v zraku in zemlji kakor tudi primeren veter so omogočili ugoden potek. Žal je bilo v lovišču premalo divjadi, zaskrbljujoče in boleče spoznanje, da je dolar za »selekcijo« v naravi skoraj — pretežak. Kulture so bile morda nekoliko previsoke, pač zaradi toplega vremena v zadnjem času. Preizkušnjo je uspešno in požrtvovalno vodil priznani kinolog in lovec Levko Riedel.

Prijavljenih je bilo 15 psov ptičarjev, od katerih je bilo 10 preizkušenih. Privedenih je bilo tudi 10 šarivcev, a žal niso mogli nastopiti, ker ni bilo vodnika za preizkušnjo te pasme. Pregled sam je pokazal prav dober material. 2—3 nem. kdl. ptičarji so bili priporočeni za letošnjo mednarodno kinol. razstavo v Ljubljani.

Po starostni razvrstitvi je bilo v zrejni skupini (mladi psi, poleženi v 1970 — A) 4 psi, v pomladanski skupini preizkušnje (starejši psi — B) pa šest psov.

A. Uspehi mlajših psov: (prva številka pomeni nos, druga stojka, tretja iskanje, četrta natezanje, peta zasnovo dela po sledu neranjene dlakaste divjadi, končna številka je skupno št. točk.)

1. Astra Dravskodvorska, RMPki 3878, ni bila telesno ocenjena zaradi slabega sijaja dlake (bolezen), lastnik in vodnik Jože Unetič, Vel. Podlog, 4, 4, 3, 3, 3 — 111 točk, I. ocena.

2. Ari, JR 234 N od BiH, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Franjo Kelner, Novo mesto, 4, 4, 3, 3, 2 — 97 točk, II. ocena.

3. Bistra, RMEPB 426, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Slavko Podplatan, Hruščavec-Šentjur, 4, 3, 4, 3 — 96 točk.

4. Don, RMPki 3675, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Radojica Otaše-

Foto F. Cvenkel: Resasti istrijanec Atoš je pripeljal vodnika po krvnem sledu do gamsa. Letošnja republiška tekma po krvnem sledu za pse vseh pasem bo 17. oktobra v lovišču Žitna gora, pod pokroviteljstvom Lovske zveze Slovenije. Vodniki, pohitite s prijavami, DLP jih sprejema samo do 1. oktobra!

vič, Brežice, 3, 3, 3, 3, 2 — 85 točk.

B. Uspehi poml. preizkušnje starejših psov:

(Zahteva se več discipline in znanja v predmetih zasnove. Dodatni predmeti so: odložitev, vodljivost, vzdržnost pred pobeglo dlakasto in odletelo pernato divjadjo. Razen v 2—3 primerih so bili psi v priučenih disciplinah nezadostno pripravljani.)

1. Ami, RMPki 3543, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Franc Škofljanc, Brege, 4, 4, 4, 3 — 132 točk, I. ocena.

2. Bistra (Dina), RMPki 3522, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Fonzi Vahčič, Cerklje ob Krki, 4, 3, 3, 4 — 105 točk, II. ocena.

3. Bor Belogorski, RMPri 311, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Ivan Šekoranja, Bizeljsko, 4, 3, 3, 3 — 96 točk, III. a.

4. Rita Borovska, JRPki 6913, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Vojko Kutner, Šentrupert, 4, 3, 2, 1 — 93 točk, III b.

5. Biba Belogorska, RMPki 314, tel. ocena dobro, lastnik in vodnik Franc Balov, Bizeljsko, 3, 3, 2, 3 — 73

točk, pohvalno priznanje (p. p.).

6. Ben Belogorski, RMPri 310, tel. ocena prav dobro, lastnik Vlado Gregelj, vodnik Marija Gregelj, Bizeljsko, 3, 2, 0, 1 — 54 točk.

Iz gornjega lahko vsak vodnik razbere, kaj je pri njegovem psu pomanjkljivega, kaj mora popraviti oz. odpraviti. Splošno spoznanje je, da stoji ptičarjev ni več tipična in trdna. Po mojem mnenju je krivda v vodnikih, ker nimajo pravega potrpljenja in volje, da bi s psi hodili v lovišče, kaj šele da bi jim utrjevali stoji in druge elemente.

Presenetila je izredna vztrajnost in vzdržljivost nem. ostrodlakih ptičarjev. Videli smo, kako so ti psi elastično in lahkotno premagovali polje.

Kinol. referent, vedno agilni Alojz Arko, se je ob ključku vsem prisotnim toplo zahvalil za sodelovanje. Najuspešnejši vodniki so dobili denarne nagrade. Pse je telesno in na preizkušnji ocenil kin. sodnik Ivan Caf, kot sodnik pripravnik pa sem sodeloval podpisani

Sandi Bednaršek

Lovsko izrazoslovje

O jelenu

Jelenov (Cervidae) je po svetu mnogo vrst. Navadni jelen živi v 26 podvrstah. Našega navadnega jelena imenujemo za razliko od drugih navadnih jelenov evropski rdeči jelen ali evropski navadni jelen (Cervus elaphus), ker so navadni jeleni tudi: korziški jelen, norveški jelen, maral ali kaspiski jelen, vapiti ali kanadski jelen itd. Kadar je razumljivo, da gre za našega navadnega jelena (to je največkrat), ga kratko imenujemo jelen.

Kakor srnjad, ki sicer tudi spada k jelenom — cervidam, ima tudi jelenjad (skupno ime za jelene-samce, košute in teleta) ob zadnjici svetlejšo liso okence ali zrcalo. Prednost naj ima okence!

Solznica je gubasta žleza v spodnjem očesnem kotu, ki vsebuje rjavo, strdljivo snov jelenji bezoar. Jelenji križec je jelenji srčni križ; to so pokostenele srčne stene starega jelena. Ruk je a) parjenje jelenjadi, b) čas parjenja jelenjadi (v ruku). Jelen ruka

(rukati, rukanje), se oglašja z nizkim, donečim glasom. Jelen, ki je v ruku pri košutah in ruka, je rukač. Mlajši jejen (tri ali štiriletni), ki skuša hoditi v »zelje« rukaču, je stranski jelen. Palež je vlažna lisa v ruku na jelenjem trebuhu iz uhajajočih semenčic. Košuta se poja (pojati se) dva, tri dni. Ker pa se košute ne pojajo vse hkrati, traja ruk več tednov. Košuta se oteli (oteliti se) z enim ali dvema mladičema. Mladič v prvem letu starosti je tele. Tele moškega spola je jelenček, ženskega spola košutica. Jelen v drugem letu je lanščak, sovrstnica pa telica.

Jelen beči (bečati), kadar goni v ruku košuto, ali gre nad tekmeča. Stari jelen med rukom tudi godrnja. Košuta noslja, se oglašja z nosljojčim glasom, ko kliče mladiča ali se oglašja jelenu. Košuta pa tudi boka (bokati). Kadar opozarja na kaj sumljivega. Jelen, tudi košuta, ima v zgornji čeljusti podočnik — prodnik, ki ga uplenitelj hrani kot trofejo.

C. F.

3. Lena, JRPki 5295, vodnik Avrelj Lukač, Bonini 6, 105 točk, II. b.
4. Alka, JRP 4734, vodnik Zoro Vadnov, Bertoki, 103 točke, III. a.
5. Bistra, JRPki 5290, vodnik Karlo Babič, Šmarje, 96 točk, III. b.
6. Jana, RMPki 359, vodnik Ivan Veskov, Puče, 94 točk, III. c.
7. Anka, RMPki 357, vodnik Silna Glavina, Šmarje, skupaj 93 točk, III. č.
8. Bela, JRPas 1612, vodnik Marjo Brajnik, Bertoki, 93 točk, III. d.
9. Bil, JRPas 1605, vodnik Orlando Marsić, Ankaran, 91 točk, III. e.
10. Tobi, NPas 83, vodnik Danilo Pobega, Pobegi 110, 85 točk, III. f.
11. Arna, RMPeb, vodnik Božo Avber, Hrvatini, 82 točk, III. g.
12. As, RMPeb 32, vodnik Ljubo Luin, Smedela, 80 točk — pohvalno priznanje.
13. Astor, RMPki 3355, vodnik Kvirin Jakomin, Pobegi, 73 točk, pohvalno priznanje.
14. Frajla, JRPe 393, vodnik Bruno Sluga, Izola, 72 točk, pohvalno priznanje. En vodnik s psom je od preizkušnje odstopil.

Telesno in na preizkušnji sva pse ocenila s kinol. sodnikom Pavlom Cvenklom.

Orest Bordon

Telesna ocenitev in preizkušnja psov jamarjev v Postojni

LZ Postojna je organizirala 27. 6. 1971 telesno ocenjevanje in preizkušnjo psov jamarjev v umetnem rovu. Na telesno ocenitev je bilo privedenih 8 lovskih terierjev, ki so bili ocenjeni: 2 odlično, 3 prav dobro, 2 dobro in 1 zadostno. Na preizkušnjo v umetnem rovu je bilo privedenih 6 psov. V rovu je bil star, borben jazbec.

Uspehi:

1. Vada, Lt. 3216, lastnik in vodnik Janez Matičič, 52 točk, II a.
2. Žoli Pobreška, Lt. 3053, last. in vod. Andrej Tolazi, 51 točk, II b.
3. Mika, Lt. 3336, last. in

vodnik Anton Vončina, 47 točk, III a.

4. Astra, Lt. 2996, last. in vod. Alojz Sušmelj, 45 točk, III b.

5. Tara, Lt. 3416, last. in vod. Janez Matičič, 45 točk, III c.

6. Agica Vojskarska, Lt. 3159, last. in vod. I. Maver, 21 točk.

Od šestih je uspešno opravilo preizkušnjo 5 psov, le Agica Vojskarska s sicer odlično telesno oceno ni uspela. Pohvaliti je treba psičoo Vado, last J. Matičiča, ki je bila izredno pogumna v borbi z jazbecem. Ocenjeval je podpisani, pri rovu pa mu je pomagal kinol. sodnik Ivan Caf iz Maribora, ki je dal na razpolago tudi jazbeca.

Albin Korošec,
kinol. sodnik

Prehrana mladih psov

Pes je zver, ki ji je osnovna hrana meso in kosti. Z udomačenjem je človek psa navadil na nekoliko drugačno, bolj človekovo hrano, vendar pa morajo ostati osnova še vedno meso in kosti, sicer se pokažejo napake in okvare na zobovju in prebavnem traktu. Vse pa se kaj rado odrazi na zunanosti živali.

Poleg mesne hrane in kosti je mladiču potrebna še zelenjava, ki jo mora psiček dobivati v zadostni količini. Največ vitaminov vsebuje: špinača, korenje, čebula, česen, zelje, zeleni ohrovt, repa, rdeča pesa, kolerabazna, razne vrste solat itd.

Krompir za psa nima nobene vrednosti in tudi ni prebavljiv. Prav tako niso prebavljive kurje in svinjske kosti.

Mlademu psičku moramo zelenjavo pretlačiti in nekoliko osoliti ter zmešati z drobno zrezanim mesom. Koristno je občasno dajati tudi ovsene kosmiče, zmešane z mesom ali zelenjavo. Koristno je mladiča navaditi na briketno hrano, ki jo pripravljajo nekatere specialne tovarne, ker je na potovanjih ali počitnicah težje dobiti sveže meso in drugo za pravilno in zdravo prehrano psa.

Preizkušnja ptičarjev v Koperu 25. 4. 1971

Preizkušnjo je vodil kinološki referent LZ Koper Franc Štibilj. Organizacija je bila dobra. Ker so bili psi pretežno neocenjeni, jih je bilo treba pred preizkušnjo telesno oceniti. Preizkušnja je bila v lovišču LD Koper. Vreme je bilo ugodno, rahel veter so posebno dobro izkoriščali starejši psi.

Na pomladanski preizkušnji (starejši psi) je bilo 15 psov, na zrejni preizkušnji pa

1 pes: 7 nem. kdl. ptičarjev, 1 nem. ostrodk. ptičar, 3 epagneul bretoni, 1 poenter, 4 angl. setri.

Uspehi:

Zrejna preizkušnja

Roko, Nkd (dokumenti v izdelavi), vodnik Italo Pečarič, Koper, 100 točk, I.

Pomladanska preizkušnja

1. Ren, JRPas 1083, vodnik Hektor Bordon, Čezarji 75, 121 točk, I. oc.

2. Rik (izgubil rodovnik), vodnik Božidar Spasojevič, Divača, 107 točk, II. a.

Poleg hrane je važno, da ima mladič vedno dovolj čiste vode. Posoda, iz katere pes je, mora biti vedno čista in hrana v njej ne sme stati več ko 15 minut. Postana hrana rada povzroča prebavne motnje (driska, bruhanje).

Obroki:

MALI PSI (jazbečarji, koker španjeli, mali šnavcerji, terierji):

2 meseca stari:

ob 8. uri — 2 do 3 večje žlice krmilnega (brez maščobe) mleka, 1 rezino prepečenca,

ob 11. uri — 2 navadni žlici razrezanega in stolčenega mesa,

ob 17. uri — 2 navadni žlici razrezanega in stolčenega mesa,

ob 19. uri — 3 večje žlice krmilnega mleka, 1 žličko ribjega olja.

3 mesece stari:

ob 8. uri — 4 večje žlice krmilnega mleka, 1 rezino prepečenca, 1 žličko ribjega olja,

ob 11. uri — 2 navadni žlici razrezanega in stolčenega mesa,

ob 17. uri — 3 navadne žlice razrezanega in stolčenega mesa, 1 rezino prepečenca in 1 žlico prekuhane zelenjave,

ob 19. uri — 4 velike žlice krmilnega mleka, 1 žličko ribjega olja.

4 mesece stari:

ob 8. uri — 6—8 velikih žlic krmilnega mleka, 1 rezino prepečenca, 1 žlico ribjega olja,

ob 11. uri — 3 večje žlice razrezanega svežega mesa, 1 rezino prepečenca,

ob 17. uri — 3 večje žlice razrezanega svežega mesa, 2 žlici kuhane zelenjave,

ob 19. uri — 1 dl krmilnega mleka, 1 žličko ribjega olja.

5 mesecev stari:

ob 8. uri — 6—8 velikih žlic krmilnega mleka, 1 rezino prepečenca, 1 žlico ribjega olja,

ob 11. uri — 3 žlice razrezanega svežega mesa, 1 rezino prepečenca,

ob 17. uri — 4—5 velikih žlic razrezanega svežega mesa, 2 žlici kuhane zelenjave,

ob 19. uri — 1 dl krmilnega mleka, 1 žličko ribjega olja.

6 mesecev stari:

ob 8. uri — 1 dl kravjega mleka, 2 rezini prepečenca, 4 do 5-krat na teden po eno sveže jajce, 1 žlico ribjega olja,

ob 11. uri — 3—4 žlice razrezanega svežega mesa, 1 rezino prepečenca,

ob 17. uri — 5—6 velikih žlic svežega razrezanega mesa, 1 rezino prepečenca, 2 žlici kuhane zelenjave, 1 žličko ribjega olja.

7 mesecev stari:

ob 8. uri — 1 dl kravjega mleka, 2 rezini prepečenca,

ob 11. uri — 4 velike žlice svežega razrezanega mesa, 1 rezino prepečenca,

ob 17. uri — 6—8 žlic svežega razrezanega mesa, 2 žlici kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca, 1 žlico ribjega olja.

Od 8 mesecev do 1 leta starosti:

ob 11. uri — 1 dl kravjega mleka, 2 rezini prepečenca,

ob 17. uri — 25 dkg svežega razrezanega mesa, 2 žlici kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca, 1 žlico ribjega olja.

SREDNJE VELIKI PSI (boksers, airedale terier, škotski ovčarji, setri, nemški ovčarji itd.)

2 meseca stari:

ob 8. uri — 1 dl krmilnega mleka, 1 rezino prepečenca, 1 žličko ribjega olja,

ob 11. uri — 3 večje žlice zrezanega svežega mesa,

ob 14. uri — 1 dl krmilnega mleka,

ob 17. uri — 3—4 večje žlice razrezanega svežega mesa, 1 žlico kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca,

ob 19. uri — 1 dl krmilnega mleka, 1 žličko ribjega olja.

3 mesece stari:

ob 8. uri — 1 dl krmilnega mleka, 2 rezini prepečenca, 1 žličko ribjega olja,

ob 11. uri — 3—4 večje žlice razrezanega svežega mesa,

Foto V. Šuligoj: Nemški resasti ptičar — mladič

ob 17. uri — 4 večje žlice razrezanega svežega mesa, 1 žlico kuhane zelenjave, 1 rezino prepečenca,

ob 19. uri — 1 dl krmilnega mleka, 1 žličko ribjega olja.

4 mesece stari:

ob 8. uri — 1 dl krmilnega mleka, 2 rezini prepečenca, 2 žlički ribjega olja,

ob 11. uri — 4 večje žlice razrezanega svežega mesa, ob 17. uri — 6 večjih žlic razrezanega svežega mesa, 1 dl kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca,

ob 19. uri — 1 dl krmilnega mleka, 2 žlički ribjega olja.

5 mesecev stari:

ob 8. uri — 1 dl krmilnega mleka, 2 rezini prepečenca, 2—3 žličke ribjega olja,

ob 11. uri — 4—5 večjih žlic razrezanega svežega mesa,

ob 17. uri — 8 večjih žlic razrezanega svežega mesa, 1 dl kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca,

ob 19. uri — 1 dl krmilnega mleka, 2—3 žličke ribjega olja.

6 mesecev stari:

ob 8. uri — pol litra kravjega mleka, 3 rezine prepečenca, 1 žlico ribjega olja,

ob 11. uri — 25 dkg razrezanega svežega mesa,

ob 17. uri — 25 dkg razrezanega svežega mesa, 1 dl kuhane zelenjave, 1 žlico ribjega olja.

7—10 mesecev stari:

ob 8. uri — pol litra kravjega mleka, 3—4 rezine prepečenca, 1 žlico ribjega olja,

ob 11. uri — 25 dkg razrezanega svežega mesa,

ob 17. uri — 37 dkg razrezanega svežega mesa, 1 dl kuhane zelenjave, 2—3 rezine rženega kruha, 1 žlico ribjega olja.

Nad 10 mesecev stari:

ob 11. uri — pol litra kravjega mleka, 3—4 rezine prepečenca,

ob 17. uri — pol kg razrezanega mesa, 1—2 dl kuhane zelenjave, 4—5 rezin prepečenca ali rženega kruha, 1 žlico ribjega olja.

VELIKI PSI

2 meseca stari:

ob 8. uri — 2 dl krmilnega mleka,

ob 11. uri — 15 dkg svežega razrezanega mesa, 2—3 rezine prepečenca,

ob 17. uri — 25 dkg svežega razrezanega mesa, 1 dl kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca,

ob 19. uri — 2 dl krmilnega mleka, 1 žlico ribjega olja.

3 mesece stari:

ob 8. uri — 2 dl krmilnega mleka, 3—4 rezine prepečenca, 1 žlico ribjega olja, ob 11. uri — 25 dkg svežega zrezanega mesa, 2 dl kuhane zelenjave, 4 rezine prepečenca ali rženega kruha, ob 17. uri — 38 dkg razrezanega svežega mesa, 2 dl kuhane zelenjave, 2 rezini prepečenca ali rženega kruha,

ob 19. uri — pol litra krmilnega mleka, 1 žlico ribjega olja.

4 mesece stari:

ob 8. uri — pol litra krmilnega mleka, 3—4 rezine prepečenca ali rženega kruha, 1 žlico ribjega olja, ob 11. uri — 38 dkg razrezanega svežega mesa, ob 17. uri — 50 dkg razrezanega svežega mesa, 2 dl kuhane zelenjave, 2 kosa rženega kruha, 1 žlico ribjega olja.

5 mesecev stari:

ob 8. uri — pol litra krmilnega mleka, 4—5 rezin prepečenca, 1—2 žlici ribjega olja, ob 11. uri — 75 dkg svežega razrezanega mesa, ob 17. uri — 75 dkg svežega razrezanega mesa, 2—3 dl kuhane zelenjave, 2—3 kose prepečenca ali rženega kruha, ob 19. uri — pol litra krmilnega mleka, 1—2 žlici ribjega olja.

6 mesecev stari:

ob 8. uri — tričetrt litra kravjega mleka, 4—5 kosov prepečenca, 1—2 žlici ribjega olja, ob 11. uri — 65 dkg svežega razrezanega mesa, ob 19. uri — 65 dkg svežega razrezanega mesa, 3—4 dl kuhane zelenjave, 3—4 kose prepečenca ali rženega kruha, 1—2 žlici ribjega olja.

7—10 mesecev stari:

ob 8. uri — četrt litra mleka, 4—5 kosov prepečenca, 1—2 žlici ribjega olja, ob 11. uri — 50 dkg svežega zrezanega mesa, ob 19. uri — 1—1 1/2 kg drobno zrezanega mesa, 3 do 4 dl kuhane zelenjave, 3—4 kose prepečenca, 1—2 žlici ribjega olja.

Prijavljene paritve

Vsi psi in psice so uspešno prestali preizkušnjo naravnih zasnov.

Nemški prepeličarji:

Lord v, d. Buchenrauche, JRP PR 12 — Ita Celjska, JRP Pr 134, leglo 3. 9. Rejec Jaka dr. Bahun, 64264 Bohinjska Bistrica.

Lovski terierji:

Jazon Travnogorski, JRLT 2548 — Lesi, JRLT 5629, leglo 22. 9. Rejec Saša Trošt, Stjenkova 6, 66210 Sežana.

Bor, JRLT 3650 — Cica, JRLT 5577, leglo 26. 9. Rejec Franc Fister, Naklo 23, 64202 Naklo.

Dingo, JRLT 5660 — Alka Dobrenjska, JRLT 3529, leglo 18. 9. Rejec Franc Hajnžič, Kušernik 24, 62231 Pernica.

Kdl. istrski goniči:

Goran, JRGki 7195 — Beba, JRGki 4079, leglo 15. 7. Rejec Anton Štimec, Pirče 16, 61330 Kočevje.

Har Travnogorski, JRGki 7146 — Ika (Jasna), JRGki 7185, leglo 1. 6. Rejec Vinko Rus, Dolenja vas 40, 61331 Dolenja vas.

Don, JRGki 5301 — Eidca Velikolaška, JRGki 7004, leglo 1. 8. Rejec Lovska družina Dol, 61431 Dol pri Hrastniku.

Resasti istrski goniči:

Atoš, JRGri 1171 — Gorša Turjaška, JRGri 1416, leglo 6. 9. Rejec Ignac Tavčar, Sp. Luša 5, 64227 Selca nad Škofjo Loko.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljeni in zaščiteni psarni

»FLORJANSKA« za nemške ovčarje, lastnik Herbert Čandar, Maribor, Gosposvetska 36.

»KRAPOVSKA« za doberman-pinče, lastnik Boris Kolar, Maribor, Pregljeva 6.

Šaljive

Jelenji ruk

Prva leta po osvoboditvi gozdarska služba ni bila poslana s cvetjem, ampak težka in naporna. Na Mašunu so bila v malih stolpih požganega gradiča urejena zasilna ležišča za gozdarje in gozdne delavce. V dolgih jesenskih in zimskih večerih, pri slabi petrolejki, smo se kratkočasili z različnimi zgodbami.

Nekega večera nam je stari gozdar Sedmak povedal tole iz svojega življenja:

»To se je zgodilo za časa italijanske okupacije, ko sem bil še v službi pri bivši graščini. Takrat smo gozdarji opravljali tudi lovsko službo. Nekega dne, še pred zoro, sem šel poslušat rukanje jelenov oziroma ugotavljat, kje se jeleni zadržujejo. Od vsepovsod je donelo mogočno rukanje.

Ko grem po cesti proti mašunskemu Javorniku, zaslišim visoko nad seboj govorjenje. Ustavim se, poslušam, vse je tiho. Ko se premaknem, spet zaslišim preplašeno govorjenje, v italijanščini, in sicer v drevesnih krošnjah. Ko se še nekoliko približam, že različnim posamezne besede.

»Je že tu, je že tu!« se oglasi preplašeno z drevesa. »Kdo je tam gori?« vprašam, ko stopim na cesto, osvetljeno z blede mesečino. »Oh, mislila sva, da je on, je pa človek. Hej, brž splezajte na drevo, sicer bo po vas! Poln gozd jih je!«

»Koga, česa?« vprašam. »I, levov! Kaj jih ne slišite, kako rjovejo?«

Takoj mi je bilo jasno, kaj se dogaja. Dva italijanska financarja novince sta na nočnem obhodu prvič v življenju slišala rukanje jelenov.

Šele ko se je popolnoma zdanilo, mi ju je uspelo spraviti z drevesa. Bila sta prepadena, smrtno bleda in od njiju je močno zaudarjalo. Pospremil sem ju do Mašuna in vso pot močno držal za roki, kajti kakor hitro se je kje oglašil jelen, sta hotela zopet na drevo. Ko smo prišli v Mašun, sta me prosila za škaf in vodo, kajti takšna nista mogla v kasarno...«

A. Knafelc

Nepopoljšljivi mrhar

Divji lovec se je vnovič zagovarjal pred sodnikom. Ko mu sodnik odmeri kazen, ga tudi opomni: »Upam, da se nikoli več ne vidiva na tem mestu.«

»Ali se boste upokojili, gospod sodnik?«

Špula

»Peti je že streljal nanj...« (V. Š.)

Prodaj mladiča — resasto istrijsko, 3 mesece staro; starša po telesu in delu z najboljšimi ocenami. Jože Štefanič, 68237 Leskovec pri Krškem (nova hiša).

Prodaj — zaradi preselitve — psa in psico, stara 2 leti, oba resasta istrijsanca ter mladiče iste pasme, poležene 21. jun. 1971. Jože Oblak, Vojsko 12, 65280 Idrija.

Obveščam zainteresirane, da v psarnah »Notranjska« in »Orleška« zrejam nemške kratkodlake ptičarje, nemške žimavce, angleške poentre, istrske in posavske goniče. Interesenti za spomladanska legla naj se prijavijo do 15. dec. 1971. Naprodaj imam mladiče kratkodlake ptičarje in angleške poentre. Udovič, Unec, 61381 Rakek.

Prodaj nemško ostrodlako ptičarko, žimavko, staro 6 mesecev. Starši z odličnimi zasnovami. Pavel Bogovič, Sp. Pohanca 22, 68253 Artiče.

Prodaj koker španjela črne barve, stara 2 leti, obvlada vaje poslušnosti in je zelo bister. Drago Jazbec, Valjavčeva 3, 64000 Kranj.

Prodaj terierje mladiče. Franc Grilc, 61217 Vodice nad Ljubljano.

MALI OGLASI

Kupim nemškega kratkodlakega ptičarja, psa ali psico, s telesno oceno odlično in z odličnim uspehom na preizkušnji, starost 2—3 leta. Lojze Zajc, Rožna dolina c. 2/30, 61000 Ljubljana.

Kupim sovo uharico za lov na uje. Veljko Malešič, Jana Husa 88, 61000 Ljubljana.

Prodaj nemške kdl. ptičarje, 3 mesece stare, temno seraste, 3 pse in 1 psičko. Mati z odlično oceno in CACIB, oče prav dober, oba odlična na tekmah. Cena zelo ugodna. Jože Pesek, Brezula 22, 62327 Rače.

Izgubil se je lovski pes — balkanski gonič; videli so ga v Ljubljani na Kodeljevem 9. avg. 1971. Javite na: Božo Grubački, Zaloška 60, 61000 Ljubljana.

Prodaj kratkodlakega istrskega goniča, starega 3 leta. Marjan Jereb, Stara vas 46, 64226 Žiri.

Prodaj resasto terierko, staro 10 mesecev in dve psici posavki, stari po 2 leti. Franc Mencinger, 62382 Mislinja (št. 220).

Prodaj dva po 4 mesece stara res. istrijsanca, starša: pes prvak Slovenije, psica s prav dobro oceno. — Prodaj tudi 4 mesece staro psico — kdl. istrskega goniča, starša: pes odličen, psica prav dobra. Jože Benedičič, 64227 Selca nad Šk. Loko (št. 96).

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)

Via. B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno.

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda in Zanardini

VELETRGOVSKO PODJETJE

IMPORT - EXPORT

NANOS

POSTOJNA

bo uvozilo manjšo količino kvalitetnih pušk trocevke tovarne **Merkel** po konkurenčnih cenah.

Na razpolago bodo trocevke kalibrov:

16/16 — 7 × 65 R

16/16 — 7 × 57 R

12/12 — 7 × 65 R

12/12 — 7 × 57 R

Dolžina cevi 65 cm, model 32.

Puške imajo garancijo po jugoslovanskih predpisih.

Če se zanimate ali če se odločite za puško, se pismeno ali telefonično obrnite na

Veletrgovsko podjetje

import - export

NANOS

poslovalnica DROGERIJA,

Postojna, Tržaška cesta 15,
telefon (067) 21-297.

Se priporočamo!

Foto V. Dariš: September ob Bohinjskem jezeru

agrotehnika

EXPORT
IMPORT
LJUBLJANA
TITOVA 38

Lovci, lovske družine!

Skupaj s kmetovalci zavarujte poljske kulture pred divjadjo! Edino uspešni so baterijski pašni aparati — »pastirji« znamke »Horizont« in »Kube«. Zavarujejo kulture do 10 ha površine, trajanje baterije 4000 ur.

SE PRIPOROČAMO!

AGROTEHNIKA

